

RAPORT Z WIZYTACJI

(ocena programowa)

dokonanej w dniach 12-13 października 2012 r. na kierunku *gospodarka przestrzenna* prowadzonym w ramach obszaru kształcenia w zakresie nauk społecznych na poziomie studiów pierwszego stopnia o profilu ogólnoakademickim realizowanych w formie studiów stacjonarnych i niestacjonarnych w Wydziale Zamiejscowym w Chełmie Szkoły Wyższej im. Bogdana Jańskiego w Warszawie

przez zespół oceniający Polskiej Komisji Akredytacyjnej w składzie:

przewodniczący: dr hab. Józef Rogowski - członek PKA

członkowie: prof. dr hab. Wanda Gaczek – członek PKA

prof. dr hab. Magdalena Osińska – ekspert PKA

mgr Łukasz Łukomski – ekspert ds. formalno-prawnych

Mateusz Prucnal – ekspert ds. studenckich

Krótką informacja o wizytacji

Polska Komisja Akredytacyjna po raz pierwszy oceniała jakość kształcenia na kierunku *gospodarka przestrzenna* z własnej inicjatywy. Wizytacja została przygotowana i przeprowadzona zgodnie z obowiązującą procedurą. Raport Zespołu Oceniającego został opracowany na podstawie przedłożonego przez Uczelnię raportu samooceny oraz przedstawionej w toku wizytacji dokumentacji, analizy wylosowanych prac dyplomowych oraz ich recenzji, hospitacji wybranych zajęć dydaktycznych, spotkań i rozmów przeprowadzonych z władzami Uczelni oraz Wydziału, pracownikami i studentami ocenianego kierunku.

Zespół Oceniający w tym miejscu pragnie podziękować władzom Wydziału za stworzenie bardzo dobrych warunków i atmosfery pracy.

Załącznik nr 1 Podstawa prawna wizytacji

Załącznik nr 2 Szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego.

1. Koncepcja rozwoju ocenianego kierunku formułowana przez jednostkę¹

Na podstawie Decyzji z dnia 13 lipca 1993 r. Minister Edukacji Narodowej udzielił założycielowi – ks. Marianowi Piwko zezwolenia na utworzenie uczelni niepaństwowej pn. Wyższa Szkoła Zarządzania i Przedsiębiorczości im. Bogdana Jańskiego w Warszawie.

Decyzją z dnia 30 lipca 2004 r. Minister Edukacji Narodowej i Sportu nadał Szkole Wyższej im. Bogdana Jańskiego z siedzibą w Warszawie uprawnienie do prowadzenia wyższych studiów zawodowych na kierunku *gospodarka przestrzenna*.

¹ - numeracja punktów odpowiada numerom *kryteriów głównych*, a podpunktów – numerom *kryteriów szczegółowych* określonym w Części I Załącznika do Statutu PKA pt. Kryteria oceny programowej

1). Misja Szkoły Wyższej im. Bogdana Jańskiego realizowana jest przez *koncepcję szkoły środowiskowej, która postrzega, bada i stara się zaspokajać potrzeby najbliższego środowiska w różnych płaszczyznach życia społeczno-gospodarczego, aktywnie na nie oddziałując, poprzez animację środowiska kulturotwórczego, kreując wzorce zachowań, postawy i wartości wypływające ze Społecznej Nauki Kościoła oraz chrześcijańskiej koncepcji Szkoły, jak również kreując znaczące autorytety społeczne, wkomponowane w wyzwania środowiska lokalnego, rozwijanie umiejętności praktycznej aplikacji wiedzy, przeciwstawiając się jej wyalienowaniu w postaci oderwania od potrzeb realiów życiowych i dynamiki rozwoju kompetencji społecznych i zawodowych naszego absolwenta, rozwijanie integralnego modelu kształcenia, łączącego wiedzę, postawy i umiejętności w jednolitym organizmie kultury akademickiej i organizacyjnej Szkoły. Uczelnia kładzie nacisk nie tylko na wiedzę i określone sprawności, ważne w pracy zawodowej, ale także na formowanie ludzi zachowujących się i działających godnie i etycznie.*

W Wydziale Zamiejscowym w Chełmie Szkoła spełnia wymienione zadania, prowadząc kształcenie na kierunkach: *gospodarka przestrzenna, pielęgniarstwo, socjologia i zarządzanie*. Na wszystkich kierunkach studiów odbywają się zajęcia z szeroko rozumianego obszaru kształcenia społecznego, podczas których studenci zapoznawani są z podstawowymi problemami społecznymi i humanistycznymi regionu, Polski i świata. Realizacja tych celów odbywa się m.in. podczas zajęć z następujących przedmiotów: *przedsiębiorczość personalistyczna, filozofia, etyka, metodyka procesu uczenia się, katolicka nauka społeczna* czy warsztaty edukacyjne.

W opisie sylwetki absolwenta, obowiązującym do końca roku akademickiego 2011/2012 *gospodarka przestrzenna* jest kierunkiem studiów, które uczą formułowania strategii rozwoju gmin, miast i regionów; pozwalają zdobyć wiedzę w zakresie ochrony i kształtowania środowiska i dziedzictwa kulturowego. Studenci nabywają umiejętności niezbędne w kształtowaniu infrastruktury i inwestycji proekologicznych oraz przydatnych w efektywnym zarządzaniu przestrzenią, zasobami naturalnymi i nieruchomościami.

W nowym opisie sylwetki, obowiązującym od 1 października 2012 r. wskazano, że *od absolwentów kierunku "gospodarka przestrzenna" oczekuje się uzyskania interdyscyplinarnej wiedzy z zakresu przestrzennej organizacji rozwoju społeczno-gospodarczego z perspektywy ekonomicznej, społecznej i przyrodniczej. Uczelnia dąży również do tego, aby absolwenci posiadali określone umiejętności i postawy oraz kompetencje niezbędne do aktywnego uczestniczenia w życiu gospodarczym i społecznym, w szczególności w zagospodarowaniu przestrzeni, dążąc do uzyskania ładu przestrzennego i rozwoju lokalnego. Ważnym celem w okresie studiów będzie dostarczenie im metod i narzędzi dla rozwiązywania zadań związanych z planowaniem i zagospodarowaniem przestrzeni. W związku z tym niezbędne jest wykorzystanie wiedzy oraz uzyskanie również niezbędnych umiejętności z zakresu nauk technicznych takich jak urbanistyka, geodezja i kartografia, budownictwo. Zakres wiedzy i umiejętności wskazuje na nawiązanie do wielu dyscyplin naukowych, takich jak: ekonomia, geografia, socjologia, kształtowanie i ochrona środowiska, nauki o zarządzaniu. W koncepcji kształtowania postaw absolwentów Szkoły Wyższej im. Bogdana Jańskiego istotny jest rozwój człowieka i społeczny charakter jego aktywności.*

W ocenie Zespołu ekspertów PKA, kierunek *gospodarka przestrzenna* wpisuje się w pełni w misję Szkoły oraz motto Uczelni jakim jest *prawo, dobro, skuteczność* ucząc metod krytycznego i analitycznego myślenia, kreatywności, przedsiębiorczości i odpowiedzialności,

a także dając możliwość zdobycia konkretnych uprawnień zawodowych. Zwraca się ponadto uwagę na zdobywanie przez studenta wyspecjalizowanej wiedzy inżynierskiej. Kształcenie na kierunku *gospodarka przestrzenna* w Chełmie odbywa się zgodnie z zakładanym przez Szkołę modelem zdobywania możliwie wszechstronnego wykształcenia ogólnego i zawodowego.

Dalszy rozwój ocenianego kierunku jest w dużej mierze uzależniony od liczby studentów, a nabór jest odbiciem niżu demograficznego i kryzysu ekonomicznego. Władze Szkoły Wyższej im. Bogdana Jańskiego w pełni podtrzymują decyzję rozwoju tego kierunku.

Specyfika *gospodarki przestrzennej* wynika z zapotrzebowania na wysokokwalifikowane kadry ekonomiczne o specjalistycznym, a także interdyscyplinarnym przygotowaniu zawodowym. Oryginalność tego kierunku polega na łączeniu w toku studiów wiedzy z różnych dyscyplin, umożliwiając studentowi zrozumienie i opanowanie istoty rozwoju w aspektach społeczno-kulturowym, ekonomicznym, ekologicznym, przestrzennym, technicznym, organizacyjnym, etycznym.

W Wydziale Zamiejscowym w Chełmie studia I stopnia na kierunku *gospodarka przestrzenna* są realizowane w wersji licencjackiej (7 semestrów) oraz w wersji inżynierskiej (8 semestrów). Studentom, którzy kończą studia licencjackie oferowana jest możliwość uzupełnienia przedmiotów technicznych i uzyskania dodatkowo tytułu zawodowego inżyniera, poprzez realizację pracy inżynierskiej. Student może zatem uzyskać dwa dyplomy na tym samym kierunku, tj. dyplom licencjata oraz dyplom inżyniera. Na kierunku *gospodarka przestrzenna* są realizowane następujące specjalności: na studiach I stopnia (inżynierskich): *Inwestycje i szacowanie nieruchomości* oraz *Planowanie przestrzenne i urbanistyka*, natomiast na studiach I stopnia (licencjackich): specjalność *Planowanie przestrzenne*. Od początku nowego roku akademickiego 2012/13 zaproponowane zostały nowe specjalności dla studentów kierunku *Gospodarka przestrzenna*. Zgodnie z opisem na stronie internetowej Uczelni są to: *Gospodarka zasobami lokalnymi* (studia licencjackie), *Szacowanie nieruchomości* (licencjackie), *Geodezyjne urządzenie terenów* (inżynierskie) oraz *Planowanie przestrzenne i urbanistyka* (inżynierskie). Można zatem stwierdzić, że Uczelnia dostosowuje swoją ofertę do zmieniających się warunków, przy czym z uwagi na małą liczebność studentów na poszczególnych latach (obecnie na roku pierwszym 9 osób) oraz niezbyt dużą świadomość środowiska lokalnego co do kwalifikacji absolwentów tego kierunku zróżnicowanie tej oferty wydaje się wystarczające. Oferta specjalności odpowiada również specjalności kadry nauczycieli akademickich zatrudnionej w Wydziale Zamiejscowym w Chełmie.

Zespół ekspertów PKA zauważył, że Uczelnia daje studentowi pewną możliwość wyboru określonych przedmiotów w ramach specjalności, przy czym procentowy udział przedmiotów specjalnościowych jest zróżnicowany między specjalnościami. Dla specjalności *Planowanie przestrzenne* realizowanej na studiach licencjackich udział przedmiotów do wyboru pokrywa 19,25% godzin, zaś dla specjalności realizowanych na studiach inżynierskich: *Planowanie przestrzenne i urbanistyka* jest to 20,93% oraz *Inwestycje i szacowanie nieruchomości* - 28,12%. Doliczając jako przedmioty do wyboru: język obcy oraz seminarium dyplomowe w łącznym wymiarze wielkości 180 godzin, udziały te dochodzą do 30%. Najlepsza sytuacja jest na specjalności *Inwestycje i szacowanie nieruchomości*, na której liczba godzin przedmiotów do wyboru wynosi 32,8%. Jeśli chodzi o udział przedmiotów do wyboru wyrażonych za pomocą punktów ECTS, to przedmioty te pokrywają nieco ponad 30% punktów ECTS, co oznacza spełnienie przez Uczelnię wymogów formalnych.

Uczelnia jest otwarta na indywidualne potrzeby studenta. Program studiów traktowany jest jako ramowy, a jego modyfikacje (specjalności) są opracowywane, mając na uwadze oczekiwania studentów i kandydatów. Studenci mają możliwość osobistego kontaktu z wykładowcami oraz mogą kontaktować się drogą elektroniczną przez e-mail. Mogą zgłaszać swoje sugestie, a wykładowcy stawiają sobie za cel zarówno przekazanie wiedzy oraz podniesienie poziomu uczestnictwa studentów w zajęciach w ramach godzin wykładowych, ćwiczeń i seminariów, a także w działalności naukowo-badawczej. Istotną rolę w indywidualizacji kształcenia na kierunku Gospodarka przestrzenna pełnią także praktyki, które w Szkole Wyższej im. B. Jańskiego mają charakter hierarchiczny i są wyjątkowo rozbudowane. Praktyki składają się z części podstawowej, specjalistycznej i dyplomowej, realizowanych na studiach licencjackich w łącznym wymiarze 300 godzin, zaś na studiach inżynierskich w łącznym wymiarze 400 godzin, w czasie których student ma możliwość zetknięcia się z różnymi aspektami współpracy w zespole jak również poznania tajników wybranego przez siebie zawodu i przygotowania pracy dyplomowej.

2). Na obecnym etapie rozwoju kierunku *gospodarka przestrzenna* w Szkole Wyższej im. Bogdana Jańskiego w Wydziale Zamiejscowym w Chełmie można mówić o udziale interesariuszy wewnętrznych: pracowników i studentów w procesie określania efektów kształcenia. W określeniu efektów kształcenia kierowano się także oczekiwaniami kandydatów na studentów kierunku *Gospodarka przestrzenna*, a potem już studentów i pierwszych absolwentów tegoż kierunku.

W ramach projektu „Absolwent Jańskiego – pilnie poszukiwany na rynku pracy” realizowane są spotkania z pracodawcami z terenu województwa lubelskiego mające na celu dostosowanie programów nauczania do potrzeb i oczekiwań pracodawców celem dostosowania kwalifikacji absolwenta do oczekiwań rynku pracy oraz kontynuacji nauki na studiach II stopnia. Zespół oceniający zauważył, że Uczelnia współpracuje z wieloma instytucjami z otoczenia zewnętrznego, szczególnie poprzez pomoc w organizacji praktyk zawodowych realizowanych przez studentów. Lista partnerów została zamieszczona na stronie internetowej http://www.chelm.janski.edu.pl/Uczelnia,nasi_partnerzy.html. Są wśród nich: Bank Zachodni WBK, Powiatowy Urząd Pracy w Chełmie, Forum Rewitalizacji i wielu innych. Ponadto Wydział jest członkiem *Partnerstwa Ziemi Chełmskiej: Zatrudnienie, Integracja, Rozwój*, które działa od 16 XII 2003 roku i jego celem jest współpraca pomiędzy różnymi podmiotami działającymi w regionie na rzecz zatrudnienia. Uczelnia występuje tu nie tylko w roli jednostki kształcącej, ale również jako pracodawca. Przedstawiona dokumentacja dotycząca działalności *Partnerstwa* pokazuje na istnienie wpływu podejmowanych działań na koncepcję kształcenia na Wydziale, co Zespół ocenia pozytywnie.

Ocena końcowa 1 kryterium ogólnego² w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

1) Pełna zgodność kształcenia na kierunku Gospodarka przestrzenna z misją Uczelni. Zróżnicowanie oferty kształcenia odpowiada zapotrzebowaniu zgłaszanemu przez studentów i kandydatów.

2) W przygotowywaniu efektów kształcenia uczestniczyli zarówno interesariusze wewnętrzni jak i zewnętrzni.

2. Spójność opracowanego i stosowanego w jednostce opisu zakładanych celów i efektów kształcenia dla ocenianego kierunku oraz system potwierdzający ich osiągnięcie

² według przyjętej skali ocen: wyróżniająco, w pełni, znacząco, częściowo, niedostatecznie;

1). W obecnym okresie efekty kształcenia realizowane są dwutorowo. Po pierwsze, poprzez standardy kształcenia obowiązujące dla kierunku *gospodarka przestrzenna* na latach studiów od drugiego wzwyż, a po drugie, poprzez krajowe ramy kwalifikacji dla pierwszego roku studiów. Ocena Zespołu przebiegała zatem w obu tych obszarach.

I. Ocena efektów kształcenia realizowanych według standardów:

W zakresie standardów kształcenia można stwierdzić, że zapewniają one uzyskanie spodziewanych efektów, o ile zapewnione jest spełnienie standardów. Sylwetka absolwenta jest zgodna z tymi standardami. Zespół oceniający stwierdził, iż kształcenie na kierunku *gospodarka przestrzenna* prowadzonym przez Wydział Zamiejscowy w Chełmie spełnia wymagane standardy, określone w Załączniku nr 39 do rozporządzeniu MNiSW z dnia 12 lipca 2007 r. w sprawie standardów kształcenia dla poszczególnych kierunków oraz poziomów kształcenia, a także trybu tworzenia i warunków, jakie musi spełniać uczelnia, by prowadzić studia międzykierunkowe oraz makrokierunki. A zatem zapewniona jest możliwość uzyskania efektów kształcenia.

II. Ocena efektów kształcenia zgodnie z wymogami Krajowych Ram Kwalifikacji:

W opisie kierunku SWBJ zadeklarowała umiejscowienie kształcenia na kierunku *gospodarka przestrzenna* jako studiów międzyobszarowych o profilu ogólnoakademickim w trzech obszarach: nauk społecznych, nauk technicznych oraz nauk o Ziemi. Ponadto uwzględniona została realizacja efektów prowadzących do uzyskania kompetencji inżynierskich. W opisie sylwetki absolwenta kierunku zadeklarowano, że *gospodarka przestrzenna* jest dziedziną obejmującą swym zasięgiem szeroki zakres problemów, związanych z planowaniem i zagospodarowaniem przestrzennym. Absolwent powinien być przygotowany do opracowania dokumentacji planistycznej na poziomie lokalnym, regionalnym i krajowym w jednostkach administracji publicznej, agencjach, jednostkach sektora prywatnego i organizacjach pozarządowych. Powinien także posiadać umiejętności wyjaśniania związków przyczynowo-skutkowych zachodzących w naturalnych i antropogenicznych ekosystemach dla potrzeb kompleksowego gospodarowania i zarządzania przestrzenią oraz wpisanymi w nią nieruchomościami, pamiętając o zasadach ochrony środowiska. W czasie studiów przyszły absolwent pozna podstawowe procesy projektowe oraz długoterminowe skutki podejmowania decyzji planistycznych.

Uczelnia przygotowała kierunkowe efekty kształcenia dla kierunku *gospodarka przestrzenna* oraz matrycę powiązań tych efektów z poszczególnymi formami zajęć. Przygotowane zostały także nowe sylabusy przedmiotów. Liczba efektów kierunkowych jest bardzo duża, gdyż w obszarze wiedzy zadeklarowane zostały 64 efekty, w obszarze umiejętności – 73, zaś w obszarze kompetencji społecznych 33 efekty. Ponadto opracowano efekty specjalnościowe dla dwóch specjalności, tj. *Planowanie przestrzenne i urbanistyka* oraz *Geodezyjne urządzenie terenów*. Efekty te są często bardzo szczegółowe, co wynika z faktu, że do zbioru tzw. efektów kierunkowych włączono zarówno efekty kierunkowe, jak efekty wynikające z treści poszczególnych przedmiotów. Niektóre efekty stanowią nawiązanie do misji Uczelni i jakkolwiek są związane z postawą etyczną np. wobec godności małżeństwa czy też suwerenności narodu, to możliwość ich zweryfikowania jest trudna z natury, a w procesie kształcenia praktycznie niemożliwa. Efekty bywają sformułowane w tak

wąski sposób, że w macierzy powiązań występuje tylko po jednym odniesieniu między poszczególnymi przedmiotami a efektami.

W tabeli odniesień efektów kierunkowych i specjalnościowych do efektów obszarowych dla kierunku *gospodarka przestrzenna* w Szkole Wyższej im. B. Jańskiego wskazano na odniesienie do poszczególnych efektów obszarowych z zakresu nauk społecznych, oznaczonych symbolem S, nauk technicznych, oznaczonych symbolem T i nauk przyrodniczych, oznaczonych symbolem P. Wskazano także na odpowiednie powiązania poszczególnych efektów z kompetencjami inżynierskimi. Proporcje odpowiednich obszarów oraz efektów inżynierskich w całości odpowiadają interdyscyplinarnemu charakterowi studiów.

W ocenie Zespołu ekspertów PKA liczba efektów kierunkowych jest stanowczo zbyt duża, zbyt szczegółowa i niekiedy wręcz niemożliwa do weryfikacji w okresie trwania studiów. Tym niemniej przeważająca większość efektów dotyczy kanonu studiów na kierunku *gospodarka przestrzenna*, zaś efekty specjalnościowe wyraźnie różnicują wiedzę i umiejętności absolwentów poszczególnych specjalności.

Zaproponowane przez Uczelnię efekty kształcenia dotyczące poszczególnych przedmiotów są w większości realne i znajdują pokrycie zarówno w treściach poszczególnych przedmiotów, jak i w literaturze zalecanej studentom. Zastrzeżenia budzi forma ich podania, gdyż nadmierne rozproszenie efektów nie służy ich właściwemu zrozumieniu przez interesariuszy. Zagregowanie treści przypisanych poszczególnym efektom umożliwiłoby bardziej przejrzystą strukturę wiedzy, umiejętności i kompetencji nabywanych przez studentów. W obecnej wersji trudno jest odróżnić niekiedy efekty dotyczące całego kierunku i efekty przedmiotowe. Moduły przedmiotów dotyczą przede wszystkim przedmiotów specjalnościowych realizowanych w ramach oferowanych specjalności. Treść i efekty poszczególnych specjalności są wyraźnie wyodrębnione i jasno określone.

Władze Szkoły Wyższej im. Bogdana Jańskiego przykładają szczególną troskę do zorganizowania i sprawnego funkcjonowania praktyk studenckich, a także warsztatów edukacyjnych – ogólnych i specjalnościowych, które wspomagają zdobycie określonych efektów kształcenia. Formy te stanowią integralny element procesu kształcenia.

Efekty kształcenia w wersji zgodnej ze standardami, a więc w postaci sylwetki absolwenta są publikowane na stronie internetowej www.chelm.janski.edu.pl oraz na wortalu *wirtualny dziekanat*. W dniu dostępu, tj. 3.11.2012 r. poszczególne specjalności były opisane w sposób niejednorodny, a w przypadku zaznaczenia specjalności *Planowanie przestrzenne i urbanistyka* pojawił się komunikat „strona w przebudowie”. Do dyspozycji studenta są ponadto dotychczasowe sylabusy przedmiotów z opisem efektów kształcenia. Podobnie student ma dostęp także do terminów konsultacji i innych ogłoszeń.

Nowe efekty kształcenia zgodne z koncepcją KRK nie są jak dotąd publikowane na stronie internetowej. Według rozpoznania dokonanego przez Zespół oceniający efekty te nie zostały jeszcze w pełni rozpowszechnione. Należy dodać, że dotyczą one w tej wersji obecnego pierwszego roku studiów. Można zatem przypuszczać, że upowszechnienie efektów realizowanych na kierunku i w ramach poszczególnych przedmiotów oraz świadomość studentów w tym zakresie będzie się zwiększać z upływem czasu.

Zdaniem studentów wykładowcy informowali ich o efektach kształcenia, ale w sposób bardzo pobieżny i niejasny.

2). Efekty kształcenia obowiązujące według standardów znajdują zastosowanie w poszczególnych przedmiotach i są zrozumiałe zarówno dla nauczyciela akademickiego jak i dla studenta.

Obecna wersja efektów kształcenia (obowiązująca od 1 X 2012 roku) została potraktowana przez Zespół oceniający jako wersja wyjściowa, która wymaga zrewidowania pod kątem przejrzystości i możliwości weryfikacji. Wiele efektów, zarówno w zakresie wiedzy, jak i umiejętności i kompetencji zostało sformułowanych w sposób poprawny i umożliwiający ich weryfikację. Dla przykładu efekt GP1A_W13 „ma wiedzę o współczesnych teoriach, paradygmatach i koncepcjach dotyczących zagospodarowania przestrzennego oraz uwarunkowaniach procesów przestrzennych” jest zrozumiały i łatwo określić, które teorie, paradygmaty i koncepcje student powinien poznać. Takich przykładów jest oczywiście więcej. Natomiast niektóre efekty stanowią nawiązanie do misji uczelni i jakkolwiek są związane z postawą etyczną np. wobec godności małżeństwa czy też suwerenności narodu, to możliwość ich zweryfikowania jest trudna z natury, a w procesie kształcenia praktycznie niemożliwa.

W trakcie wizytacji studenci nie byli w stanie wyjaśnić jakie są zakładane efekty kształcenia, ponieważ jak stwierdzili, nikt ich o zmianach nie poinformował szczegółowo. Z tego powodu obecnie nie można ocenić, czy z punktu widzenia studentów efekty kształcenia są sformułowane w sposób zrozumiały.

3). Zasady oceniania studentów określone są w regulaminie studiów oraz w dokumencie „Zasady dyplomowania”. Zgodnie z nimi warunkiem zaliczenia zajęć jest: obecność na zajęciach, zaliczenie sprawdzianów kontrolnych oraz, jeżeli plan studiów lub program przedmiotu to przewiduje, przygotowanie i złożenie w wyznaczonym terminie oraz uzyskanie pozytywnych ocen z prac zaliczeniowych. Warunkiem dopuszczenia do egzaminu jest zaliczenie zajęć z tego przedmiotu. Sposób kontroli wiedzy określa plan studiów i program nauczania (sylabus). Weryfikacja efektów kształcenia odbywa się dwutorowo, zważywszy na obowiązywanie dwóch systemów kształcenia: opartego na standardach oraz zgodnego z KRK. W sylabusach przedmiotów wskazane są sposoby weryfikacji efektów, takie jak egzaminy, zaliczenia, projekty itp. Są one dostosowane do charakteru przedmiotu i z punktu widzenia studenta zrozumiałe. Obejmują wszystkie efekty w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji, a także wszystkie etapy kształcenia na kierunku *gospodarka przestrzenna*.

Zespół oceniający dokonał analizy prac przejściowych. Sposób oceny i archiwizowania prac przejściowych można uznać za dość zadowalający. Wiele prac cechowało się rzetelną oceną, starannym sprawdzeniem i zgodnością między treścią zajęć i treścią pytań zawartych w testach czy egzaminach. Niektóre prace, np. projekty wskazywały na nabycie przez studenta umiejętności praktycznych bądź kwalifikacji inżynierskich. Dla przykładu, prace przejściowe z przedmiotu *Rynek nieruchomości*, sem. zimowy 2011/12 obejmowały zaliczenie pisemne w postaci testu wyboru, składającego się z 21 pytań. Prace były rzetelnie sprawdzone, ocenione i archiwizowane, oceny różnicowane od ndst. do db plus. W przypadku przedmiotu *Rysunek techniczny i planistyczny*, semestr letni 2011/12 egzamin miał postać testu opisowo-praktycznego z uwzględnieniem fragmentu rysunku technicznego. Zaliczenie ćwiczeń z przedmiotu miało postać projektów wykonania rysunku przez studenta (w ołówku). W przypadku przedmiotu *Projektowanie urbanistyczne* projekty były zbyt okrojone, gdyż dotyczące tylko domów jednorodzinnych. Zespół sugeruje rozszerzenie

projektu z uwzględnieniem otoczenia urbanistycznego, np. w postaci projektów osiedla, ciągu urbanistycznego, zestawu budynków.

Zestaw pytań na egzamin dyplomowy zawiera grupę pytań z przedmiotów kierunkowych i specjalnościowych. Często mają one charakter nadmiernie szczegółowy, na przykład: *Wskaż podstawowe atrybuty oraz organy powiatu, Wymień organy uprawnione do wykonywania nadzoru nad jednostkami samorządu terytorialnego, Rozwinąć i omówić pojęcie CAM, Rozwinąć i omówić pojęcie CAD*. Tak wąsko sformułowane pytania nie zawsze pozwalają w pełni zweryfikować wiedzę studenta i umiejętność kojarzenia przez niego teorii i faktów. Warto jeszcze raz dokonać rewizji treści zakresu tych pytań. Liczbę pytań w zestawie należy uznać za wystarczającą. Analizując egzaminy dyplomowe wraz z wylosowanymi pracami dyplomowymi Zespół w niektórych przypadkach zauważył, że zadawane pytania były spoza list.

W opisach przedmiotów (sylabusach) istnieją informacje na temat form i sposobów zaliczenia przedmiotu, wkładu pracy studenta w przygotowanie się do zajęć oraz do zaliczenia. Na podstawie analizy prac przejściowych można stwierdzić, że są one sprawdzane rzetelnie, a oceny formułowane obiektywnie. W opisach przedmiotów brakuje jeszcze informacji o tym jaką porcję wiedzy/umiejętności/kompetencji student powinien przyswoić sobie, aby zaliczyć przedmiot na ocenę dostateczną, dobrą czy też bardzo dobrą. W przypadku prac dyplomowych, zaobserwowano tendencję do zawyżania ocen za te prace.

Uczelnia jest na etapie wdrażania systemu kształcenia na odległość, jak dotąd taka forma nie była prowadzona.

Odsiew na kierunku Gospodarka przestrzenna prowadzonym w Wydziale Zamiejscowym w Chełmie jest niewielki. W roku akademicki 2011/12 wyniósł 0,6%, a w poprzednich dwóch latach – 1,3%. Głównymi przyczynami odsiewu były: brak zaliczenia semestru oraz brak opłat. Skala odsiewu jest bardzo niewielka i może świadczyć o zaniżaniu wymogów lub zwiększaniu liczby regulaminowych podejść do zaliczania poszczególnych przedmiotów. Może także świadczyć o pozytywnym nastawieniu i determinacji studentów oraz o tym, że praca w małych grupach studenckich daje lepsze efekty dydaktyczne. W stosunku do niewielkiej liczby studentów kierunku (łącznie 50 osób w roku ak. 2011/12) taka skala odsiewu świadczy z dużym prawdopodobieństwem o próbie zatrzymania każdego studenta w Uczelni.

W trakcie rozmowy studenci podkreślili, że Wyższa Szkoła im. Bogdana Jańskiego w Chełmie daje im również możliwości zaliczania ćwiczeń, laboratoriów oraz wykładów na kilka sposobów do wyboru. Docenili również, że Uczelnia stawia przede wszystkim na praktyczne sposoby zaliczeń. Zdaniem studentów jest to ważne z punktu widzenia praktycznego stosowania wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych nabywanych w trakcie procesu kształcenia. Formy zaliczeń zostały również ocenione jako miarodajne i w odpowiedni sposób dostosowane do kierunku *gospodarka przestrzenna*. To również może wyjaśniać małą skalę odsiewu.

System oceny efektów kształcenia został zapisany w nowych sylabusach przedmiotów. Wszelkie informacje na temat wymogów przedmiotu, konsultacji oraz warunków zaliczenia są podawane przez prowadzących na pierwszych zajęciach. Zostało to zauważone przez Zespół oceniający, gdyż niektóre wizytowane zajęcia były pierwszymi zajęciami z przedmiotów dla studentów. Niezbędne materiały są przekazywane studentom przez prowadzących zajęcia także drogą mailową, za pośrednictwem starosty grupy. Informacje są także zamieszczane na tablicy ogłoszeń. Na stronie internetowej Uczelni dostępne są terminy

konsultacji wykładowców, pytania na egzamin dyplomowy i wiele innych. Brakuje natomiast jeszcze informacji o nowych sylabusach przedmiotów.

4). W Uczelni funkcjonuje Akademickie Biuro Karier z siedzibą w Warszawie. Biuro powołano po to, by służyć pomocą studentom i absolwentom Uczelni w wyborze drogi rozwoju zawodowego oraz, aby ułatwić znalezienie zatrudnienia odpowiadającego ich kwalifikacjom i aspiracjom. Ważnym etapem rozwoju Akademickiego Biura Karier jest realizacja projektu *Absolwent „Jańskiego” pilnie poszukiwany na rynku pracy – Kompleksowy rozwój bazy dydaktycznej współfinansowanego ze środków UE w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki*. W 2011 roku zostało przeprowadzone pilotażowe badanie losów absolwentów Szkoły Wyższej im. B. Jańskiego, przeprowadzone za pomocą strony internetowej www.ankieta.pl. Badanie przeprowadzone było na poziomie całej Uczelni, a z Wydziału Zamiejscowego w Chełmie wzięło w nim udział tylko 6 osób, ale żadna z nich nie była absolwentem ocenianego kierunku. Uczelnia przygotowuje się do wprowadzenia bardziej ustrukturalizowanego systemu monitoringu. Ma ona na celu wprowadzenie jednakowego systemu, który później umożliwi przygotowanie raportu zbiorczego dla Rektora Uczelni. Na jego podstawie osoby odpowiedzialne za zmiany w programach będą weryfikować zasadność poszczególnych przedmiotów oraz efektów kształcenia. Na Wydziale został przygotowany kwestionariusz ankietowy, który będzie rozsyłany absolwentom. Wydział posiada także opracowany wzór raportu, który powstanie na podstawie otrzymanych wyników. Z badań przeprowadzonych przez Wydział Zamiejscowy wynika, że absolwenci studiów I stopnia na kierunku *gospodarka przestrzenna*, najczęściej kontynuują naukę na II stopniu studiów, albo pozostając w tej samej Uczelni na kierunku zarządzanie, albo też wybierając inne uczelnie np. w Lublinie.

W planach jest także utworzenie Stowarzyszenia Absolwentów Szkoły Wyższej im. Bogdana Jańskiego, którego celem ma być integracja środowiska absolwentów, pomoc koleżeńska i współpraca z Uczelnią.

Załącznik nr 4 Ocena losowo wybranych prac etapowych oraz dyplomowych

Na 16 prac w sześciu przypadkach były to prace inżynierskie i licencjackie pisane przez tych samych studentów. Obrony tych prac najczęściej odbywały się w odstępie jednego tygodnia. W wielu przypadkach część tekstu w każdej z prac licencjackich i inżynierskich tego samego autora powtarza się. Można to więc uznać za *autoplgiat*. Na ocenianym kierunku studiów nie stosuje się systemu plagiator.pl. Wiele ocen było zawyżonych.

Recenzje prac najczęściej mają charakter ogólnikowy, a właściwie niemerytoryczny. Zwraca uwagę brak wnikliwej oceny formalnej pracy i niewystarczająca opieka promotorska.

W trakcie egzaminu dyplomowego licencjackiego i inżynierskiego studenci otrzymują zestaw pytań z przedmiotów kierunkowych (na dyplomowy 29 i na inżynierski 35 pytań) oraz zestawy pytań z przedmiotów specjalnościowych (np. specjalność *planowanie przestrzenne* - 19 pytań, specjalność *szacowanie nieruchomości* - 29 pytań) oraz pytania specjalnościowe - *planowanie przestrzenne i urbanistyczne* - 25 pytań. Zastanawiające jest jednak powtarzanie się tych samych pytań w trakcie przeprowadzanych egzaminów. W kilku przypadkach pytania dla tej samej osoby broniącej 23 i 30 czerwca – na egzaminie dyplomowym oraz na egzaminie inżynierskim były identyczne. Odpowiedź na to pytanie 23.06. oceniono na 4,0; a 30.06. na ocenę 3,0. Powtórzenie tych samych pytań na egzaminie licencjackim i inżynierskim wydaje się nieprawidłowe, tym bardziej że odbywały się one w bliskiej odległości czasowej.

Zespół Oceniający uważa, że konieczne jest zapewnienie bardziej wnikliwych recenzji prac, wyeliminowanie *autoplgiatów* między pracą licencjacką, a inżynierską i zapewnienie lepszego dozoru merytorycznego i formalnego nad realizowanymi pracami przez

promotorów. Powinno się też zapewnić dłuższy okres przerwy między obroną licencjatu a obroną inżynierską (wydaje się, że powinno to być przynajmniej kilka miesięcy). Na większości ocenianych w trakcie wizytacji egzaminach inżynierskim nie wystąpiło żadne pytanie o charakterze technicznym bądź architektonicznym. Zespołowi nie udało się znaleźć podobieństwa zapisanych w protokołach pytań z pytaniami zawartymi w udostępnionych zestawach pytań.

Ocena końcowa 2 kryterium ogólnego znacząco

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

1)

I. Ocena spełnienia efektów wymaganych przez standardy kształcenia:

Zespół oceniający stwierdził spełnienie przez SWBJ Wydział Zamiejscowy w Chelmie wymaganych standardów, określonych w Załączniku nr 39 do rozporządzeniu MNiSW z dnia 12 lipca 2007 r. w sprawie standardów kształcenia dla poszczególnych kierunków oraz poziomów kształcenia, a także trybu tworzenia i warunków, jakie musi spełniać uczelnia, by prowadzić studia międzykierunkowe oraz makrokierunki.

II. Ocena efektów kształcenia zgodnie z wymogami Krajowych Ram Kwalifikacji:

W opisie kierunku SWBJ zadeklarowała umiejscowienie kształcenia na kierunku *Gospodarka przestrzenna* jako studiów międzyobszarowych o profilu ogólnoakademickim w trzech obszarach: nauk społecznych, nauk technicznych oraz nauk o Ziemi. Ponadto uwzględniona została realizacja efektów prowadzących do uzyskania kompetencji inżynierskich.

Liczba efektów kierunkowych jest zbyt duża i zbyt szczegółowa i niekiedy wręcz niemożliwa do weryfikacji w okresie trwania studiów. Tym niemniej przeważająca większość efektów dotyczy kanonu studiów na kierunku *Gospodarka przestrzenna*, zaś efekty specjalnościowe wyraźnie różnicują wiedzę i umiejętności absolwentów poszczególnych specjalności.

2) Obecna wersja efektów kształcenia została potraktowana przez Zespół oceniający jako wersja wyjściowa, która wymaga zrewidowania pod kątem przejrzystości i możliwości weryfikacji.

3) Zasady oceniania studentów określone są w regulaminie studiów oraz w dokumencie „Zasady dyplomowania”. Sposób kontroli wiedzy określa plan studiów i program nauczania przedmiotu. Weryfikacja efektów kształcenia odbywa się dwutorowo, zważywszy na obowiązywanie dwóch systemów kształcenia: opartego na standardach oraz zgodnego z KRK. Weryfikacja efektów kształcenia obejmuje wszystkie efekty w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji, a także wszystkie etapy kształcenia na kierunku *Gospodarka przestrzenna*. Informacje na temat wymogów dotyczących standardów kształcenia są dla studenta dostępne na stronie www Uczelni. Z kolei informacje o efektach kształcenia i ich weryfikacji według KRK nie są dostatecznie upublicznione. Zespół krytycznie ocenia realizację procesu dyplomowania.

4) W Uczelni funkcjonuje Akademickie Biuro Karier z siedzibą w Warszawie, które realizuje projekt *Absolwent „Jańskiego” pilnie poszukiwany na rynku pracy – Kompleksowy rozwój bazy dydaktycznej* współfinansowanego ze środków UE w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki. W 2011 roku zostało przeprowadzone pilotażowe badanie losów absolwentów Szkoły Wyższej im. B. Jańskiego, w tym Wydziału Zamiejscowego w Chelmie.

3. Program studiów a możliwość osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia

1). Na Wydziale w Chełmie na ocenianym kierunku, według planu studiów w roku akademickim 2011/2012 są realizowane studia licencjackie I stopnia w formie niestacjonarnej w wymiarze 1640 godzin dydaktycznych oraz studia inżynierskie I stopnia w formie niestacjonarnej w wymiarze 1900 godzin dydaktycznych. Studia licencjackie niestacjonarne trwają 7 semestrów, inżynierskie niestacjonarne 8 semestrów. Kształcenie odbywa się zgodnie z przyjętymi przez Radę Wydziału planami studiów oraz programami nauczania. Zgodnie z przyjętym przez Radę Wydziału planem studiów (uchwała nr 3 Rady Wydziału z dnia 01 kwietnia 2011 r.). Treść kształcenia w ciągu całego toku studiów została podzielona na następujące części: przedmioty kształcenia ogólnego, przedmioty kształcenia podstawowego, przedmioty kształcenia kierunkowego, przedmioty do wyboru przez studentów (przedmioty specjalnościowe) i praktyki studenckie.

Program studiów na kierunku *gospodarka przestrzenna* jest tak skonstruowany, by mógł być realizowany nawet przy małej liczbie studentów, a także według indywidualnego planu studiów. Umiejętności praktyczne są przyswajane na zajęciach z edukacji poprzez projekty – ćwiczeniach terenowych oraz podczas praktyk. Ostatnie semestry studiów są poświęcone na przygotowanie pracy dyplomowej oraz indywidualnej specjalizacji. Wyraźnie widoczne jest rozróżnienie programu studiów dla specjalności realizowanych w trybie licencjackim oraz inżynierskim.

Analiza programów studiów obowiązujących na kierunku *gospodarka przestrzenna*, zarówno w formie licencjackiej jak i inżynierskiej wskazuje na spełnienie przez Uczelnię wymaganych standardów, określonych w Załączniku nr 39 do rozporządzenia MNiSW z dnia 12 lipca 2007 r. w sprawie standardów kształcenia dla poszczególnych kierunków oraz poziomów kształcenia, a także trybu tworzenia i warunków, jakie musi spełniać uczelnia, by prowadzić studia międzykierunkowe oraz makrokierunki. Różnica między kształceniem przez siedem semestrów na studiach licencjackich, a kształceniem przez osiem semestrów na studiach inżynierskich jest wyraźna i wskazuje na nabywanie przez studentów kwalifikacji inżynierskich. Dotyczy ona nie tylko dłuższego czasu kształcenia lecz także liczby i zakresu przedmiotów wymaganych w standardach na studiach inżynierskich. Standardy te są spełnione w obu przypadkach.

Program studiów odpowiadający nowym zasadom KRK nie uległ zasadniczej zmianie w porównaniu z programem zgodnym ze standardami kształcenia, obowiązującymi do końca roku akademickiego 2011/12. Uczelnia zaproponowała nowe specjalności mieszczące się w kanonie kierunku.

Zespół oceniający zwrócił uwagę na wykorzystywaną przez część studentów możliwość ukończenia dwóch specjalności: jednej w trybie licencjackim a drugiej w trybie inżynierskim. Dotyczyło to specjalności licencjackiej *Planowanie przestrzenne* oraz inżynierskiej *Planowanie przestrzenne i urbanistyka*. W związku ze znaczną zbieżnością nazw specjalności, przedmioty specjalnościowe pokrywały się w obu przypadkach. Nie odnotowano przypadku uzupełniania studiów inżynierskich w przypadku innych specjalności. Dokładna analiza porównawcza kart egzaminacyjnych oraz prac dyplomowych pozwoliła na stwierdzenie, że w ramach dwóch semestrów tj. semestru 7 i 8, student uzupełniał wiedzę z zakresu przedmiotów inżynierskich i pisał drugą pracę dyplomową umożliwiającą realizację kwalifikacji inżynierskich. Z uwagi na brak rekrutacji na studia licencjackie na kierunku *gospodarka przestrzenna*, realizacja studiów uzupełniających nie będzie kontynuowana. Z uwagi na to, że od dwóch lat nabór na studia licencjackie nie jest realizowany, sytuacja uzupełniania studiów inżynierskich dotyczy obecnie jedynie studentów ostatniego roku studiów. Tematy prac dyplomowych i inżynierskich pisanych przez tego samego studenta

różnią się znacząco, choć pewne fragmenty prac, zwłaszcza polegające na opisie analizowanej gminy czy innej jednostki przestrzennej z konieczności się powtarzają, chociaż brak jest odwołań w jednej pracy do drugiej, co jest naganne (ma znamiona autoplagiatu).

Program studiów zapewnia uzyskanie odpowiedniej struktury kwalifikacji absolwenta kierunku *gospodarka przestrzenna*.

Z uwagi na to, że w SWBJ nie prowadzi się zajęć w niedziele, studia licencjackie trwają 7 semestrów, zaś studia inżynierskie 8. Forma zajęć jest zróżnicowana, obejmuje wykłady, ćwiczenia, seminaria, lektoraty, warsztaty i praktyki, co w pełni pozwala realizować efekty kształcenia zarówno w zakresie wiedzy, umiejętności jak i kompetencji społecznych.

W trakcie wizytacji na Wyższej Szkole im. Bogdana Jańskiego w Chełmie studenci stwierdzili, że czas trwania ich kształcenia jest wystarczający, aby posiadać odpowiednią wiedzę.

Nakład pracy studenta został przedstawiony w nowych sylabusach przedmiotów i wyraża się podziałem na godziny kontaktowe, przygotowanie się do zajęć oraz przygotowanie się do egzaminu. Nakład ten można uznać za właściwy zarówno w odniesieniu do poszczególnych przedmiotów, jak i do całego kierunku.

System ECTS, funkcjonujący na kierunku *gospodarka przestrzenna* odzwierciedla nakład pracy studenta, potrzebny do osiągnięcia założonych w programie efektów kształcenia. Dodatkowym wyznacznikiem jest stopień trudności przedmiotu. Punkty są przypisane do całego programu studiów oraz do poszczególnych przedmiotów, praktyk itp. System umożliwia przenoszenie punktów do innego programu, zarówno w Uczelni jak i poza nią. Ogólna liczba punktów ECTS na kierunku *Gospodarka przestrzenna* na studiach licencjackich wynosi 186 a wliczając praktykę 196 punktów, zaś na studiach inżynierskich 220, a wliczając praktykę 232 punkty. Jest to zasadniczo zgodne ze standardami, zakładającymi 180 pkt ECTS dla studiów licencjackich i 210 pkt ECTS dla studiów inżynierskich.

W czasie spotkania z Zespołem Oceniającym studenci nie potrafili nic powiedzieć na temat punktów ECTS. Nie wiedzieli czym one są i w jaki sposób się je ustala. Ponadto Uczelnia nie umieściła żadnej informacji na ich temat w gablotach oraz na stronie internetowej. Można wnioskować, że wizytowany Wydział nie prowadzi polityki informacyjnej skierowanej do studentów na temat prawidłowości określania nakładu pracy studenta.

Na studiach niestacjonarnych w dość ubogim regionie Chełma zainteresowanie indywidualizacją procesu kształcenia, w tym poprzez wymianę międzyuczelnianą lub międzynarodową jest znikome.

Sekwencja przedmiotów realizowanych na kierunku *gospodarka przestrzenna* i wszystkich prowadzonych tu specjalnościach jest prawidłowa. Na pierwszym roku studenci są zapoznawani z przedmiotami kształcenia ogólnego i podstawowego, w skład których wchodzi zagadnienia filozoficzne, metodologiczne, ogólnosocjologiczne, jak również z zakresu ekonomii, matematyki, statystyki i języków obcych. Zespół Oceniający uważa, że przedmiot *Podstawy gospodarki przestrzennej* powinien zostać przeprowadzony w trakcie semestru pierwszego lub drugiego, ponieważ jest to, jak sama nazwa wskazuje, przedmiot podstawowy dla kierunku *gospodarka przestrzenna*. Kolejne lata studiów są poświęcone poznawaniu tematyki z wybranego kierunku studiów, dotyczącej uwarunkowań gospodarki przestrzennej (m.in. prawnych, społeczno-kulturowych czy przyrodniczych), planowania przestrzennego, urbanistycznego oraz infrastruktury technicznej. Przedmioty specjalnościowe są przeznaczone dla osób, które chcą specjalizować się w wybranym przez siebie kierunku np. planowaniu przestrzennym. Umiejętności praktyczne są przyswajane na zajęciach z edukacji

poprzez projekty – ćwiczeniach terenowych oraz podczas praktyk. Pozwalają one odkryć osobiste zainteresowania, zmotywować studentów do systematycznej i skutecznej pracy, a także nauczyć ich kreatywności i wiary we własne możliwości. W czasie studiów istnieje możliwość uczestniczenia w programach badawczych i studyjnych, a także w pracach i działalności kół zainteresowań oraz kół naukowych. Ostatnie semestry studiów są poświęcone na przygotowanie pracy dyplomowej oraz indywidualnej specjalizacji.

Studenci na spotkaniu z Zespołem Oceniającym powiedzieli, że przedmioty przewidziane w programie studiów w sposób logiczny następują po sobie, aby odpowiednio uzupełniać ich wiedzę.

Uczelnia przygotowała rozbudowany i unikatowy system praktyk studenckich. Praktyki w Szkole Wyższej im. Bogdana Jańskiego realizowane są w następujący sposób:

- praktyki podstawowe (I rok studiów - minimum 100 godzin) – realizują i podkreślają środowiskowy charakter Szkoły. W trakcie tych praktyk studenci czynnie uczestniczą we wszystkich pracach organizacyjnych dotyczących życia Szkoły. W przeważającej mierze w pracach tych uczestniczą studenci studiów stacjonarnych. Natomiast studenci studiów niestacjonarnych, w ramach praktyk podstawowych angażowani są między innymi do zapewnienia środowiskowego charakteru Szkoły i uczestniczą w bezpośredniej promocji Szkoły w zakładach pracy, w akcjach charytatywnych, zapewniają kontakty środowiskowe przy organizacji różnych imprez czy konferencji.

- praktyki specjalistyczne (II rok studiów – minimum 100 godzin, a na studiach inżynierskich min. 200 godzin) – studenci mogą je realizować w podmiotach wybranych przez studenta oraz w miejscach wyznaczonych przez kierowników praktyk. Podczas odbywania praktyk specjalistycznych, student wykonuje trzy projekty tematyczne. Tematy projektów zlecane i oceniane są w ramach prowadzonych przedmiotów zawodowych przez kadrę dydaktyczną. Jest to nowy sposób realizacji praktyk specjalistycznych, który obecnie jest w fazie ostatecznego nadawania kształtu przepisom wykonawczym.

- praktyki dyplomowe (III i IV rok studiów – minimum 100 godzin) – z uwagi na to, że są ściśle związane z tematem pracy dyplomowej, dlatego termin i miejsce odbycia praktyki dyplomowej określa promotor. Kierownik praktyk w miarę potrzeb zapewnia stronę organizacyjną - wydaje skierowanie na praktykę i stara się - jeżeli jest taka konieczność - umożliwić wstęp do danej instytucji. Zadania i liczba godzin realizacji praktyki dyplomowej udokumentowana musi być w harmonogramie indywidualnej pracy studenta realizowanych w trakcie seminariów dyplomowych.

Studenci kierunku *gospodarka przestrzenna* swoje praktyki odbywają m.in. w Lubelskim Urzędzie Wojewódzkim Delegatura w Chełmie, „GEO-BUD” Biurze Usług Geodezyjnych Piotra Malinowskiego, Państwowym Inspektoracie Nadzoru Budowlanego, Starostwie Powiatowym w Chełmie, Urzędzie Miasta Chełm – Wydziale Geodezji, Kartografii i Mienia Komunalnego, Wydziale Gospodarki Przestrzennej, Architektury i Budownictwa, Wydziale Infrastruktury Komunalnej, a także w wielu Urzędach Gmin. Praktyki odbywają się także w innych podmiotach gospodarczych wybranych przez studentów indywidualnie. Zespół ocenia pozytywnie powyższą organizację praktyk zarówno pod względem realizacji efektów kształcenia, jak i powiązania z programem kształcenia oraz terminu ich realizacji. Również system kontroli i zaliczania praktyk jest przez Zespół oceniony pozytywnie.

Zajęcia odbywają się w piątki od godz. 16 do godz. 21 oraz w soboty od godz. 8.00 do godz. 20.15. Przerwy między poszczególnymi blokami dwugodzinnymi wynoszą 15 minut, zaś w porze obiadowej przerwa wynosi pół godziny. Organizacja taka wymusza wydłużenie czasu trwania studiów do 7 semestrów w trybie licencjackim i do 8 w trybie inżynierskim. Analiza rozkładów zajęć w poszczególnych zjazdach wskazuje, że studenci mają nie więcej niż 4 godziny wykładu pod rząd z jednym wykładowcą, a ćwiczenia następują po wykładzie. Udział poszczególnych form zajęć w realizacji programu studiów jest zadawalający.

Indywidualizacja dla studentów wybitnie zdolnych i niepełnosprawnych jest zapewniona. Liczba studentów ocenianego kierunku jest bardzo mała, każdy student jest znany władzom Uczelni, jest traktowany podmiotowo, a jego problemy są rozwiązywane indywidualnie. Widoczna jest troska Władz Wydziału o zaspokojenie potrzeby studentów wybitnie zdolnych w zakresie indywidualizacji programu kształcenia i dostosowania zarówno zakresu jak i terminów do jego potrzeb. Zapytani podczas wizytacji studenci podkreślili, że nie korzystają z indywidualizacji, ponieważ studiują w trybie niestacjonarnym i nie są zainteresowani tym sposobem organizacji kształcenia.

2) Na kierunku *gospodarka przestrzenna* w SWBJ na Wydziale Zamiejscowym w Chełmie kształci się specjalistów przygotowanych do pracy w różnych instytucjach i dziedzinach związanych z projektowaniem przestrzeni, rynkiem nieruchomości, urbanistyką czy nawet geodezją. Analiza programów kształcenia wskazuje na spełnienie wymogów kształcenia interdyscyplinarnego w rozumieniu realizacji studiów międzyobszarowych z efektami inżynierskimi. Sekwencja przedmiotów i modułów wskazuje na spójność programu kształcenia, realizowanego w zróżnicowanych formach zajęć i pomimo ogólnoakademickiego charakteru, z dużym nastawieniem na zdobycie umiejętności zawodowych w praktyce.

Ocena końcowa 3 kryterium ogólnego w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

1) Program studiów zapewnia uzyskanie odpowiedniej struktury kwalifikacji absolwenta kierunku *Gospodarka przestrzenna*. Nakład pracy studenta został właściwie wyceniony. Możliwa jest indywidualizacja programu studiów. Zespół zwraca uwagę na brak wiedzy u studentów na temat systemu ECTS.

2) Analiza programów kształcenia wskazuje na spełnienie wymogów kształcenia interdyscyplinarnego w rozumieniu realizacji studiów międzyobszarowych z efektami inżynierskimi. Sekwencja przedmiotów i modułów wskazuje na spójność programu kształcenia, realizowanego w zróżnicowanych formach zajęć teoretycznych i warsztatowych.

4. Liczba i jakość kadry dydaktycznej a możliwość zrealizowania celów edukacyjnych programu studiów

1). Zajęcia na kierunku *gospodarka przestrzenna* prowadzone są przez wystarczająco przygotowaną kadrę dydaktyczną, w strukturze kwalifikacji której znalazły się zróżnicowane obszary nauk i wszystkie wskazywane dziedziny nauki zakładane przez władze Uczelni i Wydziału. Można zidentyfikować specjalistów z zakresu nauk przyrodniczych i nauk technicznych, a także z dziedziny nauk społecznych w dyscyplinie *ekonomia*. Zróżnicowanie struktury kwalifikacji pracowników umożliwia osiągnięcie zakładanych celów kształcenia.

Załącznik nr 5 Nauczyciele akademicki realizujący zajęcia dydaktyczne na ocenianym kierunku studiów, w tym stanowiący minimum kadrowe. Cz. I. minimum kadrowe. Cz. II. pozostali nauczyciele akademicki .

2). Analiza minimum kadrowego przeprowadzona została w oparciu o przepisy rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 5 października 2011 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia (Dz. U. Nr 243, poz. 1445, z późn. zm.).

Minimum kadrowe dla studiów pierwszego stopnia na kierunku *gospodarka przestrzenna* stanowi co najmniej trzech samodzielnych nauczycieli akademickich oraz co najmniej sześciu nauczycieli akademickich posiadających stopień naukowy doktora.

Do minimum kadrowego wliczani są nauczyciele akademicy zatrudnieni w uczelni na podstawie mianowania albo umowy o pracę, w pełnym wymiarze czasu pracy, nie krócej niż od początku semestru studiów (§ 13 ust. 1 ww. rozporządzenia).

Wszystkim nauczycielom akademickim wskazanym przez Uczelnię do minimum kadrowego kierunku *gospodarka przestrzenna* na bieżący rok akademicki zaplanowano prowadzenie na kierunku studiów i poziomie kształcenia zajęć dydaktycznych w wymiarze przewidzianym przepisami § 13 ust. 3 ww. rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego (nauczyciel akademicki może być wliczony do minimum kadrowego w danym roku akademickim, jeżeli osobiście prowadzi na danym kierunku studiów zajęcia dydaktyczne w wymiarze co najmniej 30 godzin zajęć dydaktycznych, w przypadku samodzielnych nauczycieli akademickich i co najmniej 60 godzin zajęć dydaktycznych, w przypadku nauczycieli akademickich posiadających stopień naukowy doktora lub stopień zawodowy magistra).

Oświadczenia o wyrażeniu zgody na wliczenie do minimum kadrowego pozwoliły na stwierdzenie, że wszystkie osoby wskazane przez Uczelnię do tego minimum, spełniły warunki art. 112a ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. Nr 164, poz. 1365, z późn. zm.).

W teczkach osobowych znajdują się dokumenty pozwalające na uznanie deklarowanych tytułów i stopni naukowych. Przetłumaczone tytuły prac naukowych, na podstawie których uzyskano stopnie naukowe, zostały przedstawione w CV nauczycieli akademickich oraz dokumentacji Uczelni. Akty mianowania oraz umowy o pracę zawierają wymagane prawem elementy.

W minimum kadrowym dla studiów pierwszego stopnia proponuje się trzech pracowników samodzielnych (1.dziedzina *nauk o Ziemi*, 2.dziedzina *nauk technicznych*, 3. dziedzina *nauk ekonomicznych*) oraz 6 niesamodzielnych pracowników naukowych (z tytułami doktora) o wystarczająco zróżnicowanych specjalnościach, takich, jak: *architektura i urbanistyka*, *ekonomia* oraz *geografia ekonomiczna*. Dorobek naukowy osób wliczanych do minimum kadrowego jest wystarczający i ogólnie powiązany z tematyką prowadzonych zajęć.

Wszystkie obszary naukowe, do których odnoszone są zakładane efekty kształcenia na kierunku *gospodarka przestrzenna* są reprezentowane przez osoby prowadzące zajęcia na tym kierunku bądź w grupie osób z minimum kadrowego bądź w grupie osób spoza minimum kadrowego.

Udział osób prowadzących zajęcia tematycznie powiązane z dziedziną *nauk technicznych* w dyscyplinie *architektura i urbanistyka* oraz *geodezja i kartografia*, a także *informatyka* jest wystarczający dla realizacji zakładanych celów kształcenia.

Jednoznaczna ocena spełnienia wymagań dotyczących minimum kadrowego dla ocenianego kierunku, poziomu i profilu studiów.

Minimum kadrowe dla studiów pierwszego stopnia kierunku *gospodarka przestrzenna* na poziomie studiów licencjackich i inżynierskich (jedynie forma niestacjonarna) w Wydziale Zamiejscowym Szkoły Wyższej im. Bogdana Jańskiego w Chełmie jest spełnione. Do minimum tego można zaliczyć: trzy osoby w grupie samodzielnych pracowników naukowo-dydaktycznych i sześć osób w grupie pracowników naukowo-dydaktycznych ze stopniem naukowym doktora.

W minimum kadrowym Uczelnia proponuje 3 trzech pracowników samodzielnych i 6 ze stopniem naukowym doktora. Dla wszystkich osób z minimum kadrowego dla kierunku

gospodarka przestrzenna Uczelnia stanowi dodatkowe miejsce pracy. W grupie samodzielnych pracowników naukowo-dydaktycznych jedna osoba ma podpisaną umowę od 01.10.2010, a dwie osoby właściwie od września 2011. W grupie 6 nauczycieli akademickich ze stopniem naukowym doktora wchodzących w skład minimum kadrowego jedna osoba podpisała umowę od września 2006 r., cztery osoby w 2010 r., a jedna dopiero we wrześniu 2011 r. Dwie osoby zaliczane do minimum kadrowego pracują dopiero od roku akademickiego 2011/2012, większość natomiast od roku akademickiego 2010/2011. Trudno więc stwierdzić, że stabilność kadry jest wystarczająca.

Stosunek liczby nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe (9), do liczby studentów kierunku (65) spełnia wymagania § 17 pkt. 1 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 5 października 2011 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia (Dz. U. Nr 243, poz. 1445, z późn. zm.), ponieważ **wynosi 1:7,22 przy obowiązującym na wizytowanym kierunku nie mniejszym niż 1 : 160.**

Informacje przekazane w *raporcie samooceny* oraz w trakcie wizytacji w Uczelni pozwalają stwierdzić, że wśród osób prowadzących zajęcia na kierunku *gospodarka przestrzenna* występują osoby z dyscypliny naukowej *geografia* (jeden pracownik z tytułem naukowym profesora), dyscypliny naukowej *urbanistyka i architektura* (cztery osoby, w tym jeden doktor habilitowany i trzech doktorów), dyscypliny naukowej *ekonomia* (cztery osoby, w tym jeden doktor habilitowany i trzech doktorów.), a dodatkowo jeden pracownik reprezentujący dyscyplinę *fizyka* i jeden pracownik – dyscyplinę *filozofia społeczna*. Obsada zajęć dydaktycznych, po uwzględnieniu pracowników z minimum kadrowego i pozostałych pracowników prowadzących zajęcia na kierunku, nie budzi większych zastrzeżeń. Zajęcia dotyczące treści technicznych powiązanych z planowaniem przestrzennym oraz urbanistyką prowadzą pracownicy dysponujący również tytułem zawodowym inżyniera. Natomiast treści humanistyczne na kierunku realizują pracownicy spoza minimum kadrowego dysponujący wiedzą, potwierdzoną publikacjami z zakresu socjologii, etyki, filozofii, pedagogiki bądź nauk teologicznych.

Przedmioty z zakresu rynku nieruchomości, zarządzania nieruchomościami czy warsztaty specjalnościowe prowadzą osoby z przygotowaniem technicznym z zakresu budownictwa, geodezji i kartografii czy inżynierii środowiska, a także specjaliści z zakresu ekonomii. Część osób prowadzących zajęcia praktyczne, w tym także zajęcia z zakresu technologii informacyjnych, dysponuje świadectwami studiów podyplomowych z tego zakresu.

Hospitowane w trakcie wizytacji zajęcia były prowadzone prawidłowo. Prowadzący nawiązywał bardzo dobry kontakt ze studentami, co jest w dużym stopniu efektem bardzo małej liczby studentów ułatwiającej bezpośrednie kontakty i dającej możliwość dyskusji również w trakcie wykładów. Podkreślić należy aktywizowanie studentów na zajęciach, w tym na wykładach. Zauważono też pewne mankamenty, o których wspomniano w załączniku nr 6.

Załącznik nr 6 Informacja o hospitowanych zajęciach i ich ocena.

3). Ocena prowadzonej polityki kadrowej i jej spójności z założeniami rozwoju ocenianego kierunku studiów:

- procedur i kryteriów doboru oraz weryfikacji kadry dydaktycznej ocenianego kierunku studiów, ich przejrzystości i upowszechnienia;

W grupie pracowników dydaktycznych cztery osoby legitymują się tytułem naukowym profesora, ale zaledwie dwóch z nich traktuje Uczelnię jako podstawowe miejsce pracy.

Niestety, jak wynika ze struktury zatrudnienia, w grupie osób prowadzących zajęcia na kierunku *gospodarka przestrzenna* tylko dwie osoby (jeden doktor, jeden magister) zatrudnione są w Uczelni jako podstawowym miejscu pracy. Żadna z osób stanowiących minimum kadrowe kierunku *gospodarka przestrzenna* nie jest zatrudniona w Uczelni jako podstawowym miejscu pracy. Wszystkie dziewięć osób z minimum kadrowego kierunku zatrudnionych jest w pełnym wymiarze czasu pracy, ale na dodatkowym miejscu pracy. Tym samym zasoby kadrowe dla kierunku *gospodarka przestrzenna* w ocenianej Uczelni są jednak stosunkowo słabe, przy czym słabość ta wynika przede wszystkim z podejmowania pracy na drugim etacie w Uczelni.

Dobór kadry dydaktyków jest w Uczelni wystarczająco powiązany ze specyfiką tematów zajęć dydaktycznych. Zasady doboru są wspólne dla całego zespołu szkół i można je uznać za prawidłowe. Weryfikacja kadry polega na jej ocenie przez studentów, hospitacji wszystkich prowadzących zajęcia oraz oceny dokonywanej przez Uczelnię. Ponadto w razie otrzymanej w ankiecie studenckiej oceny poniżej 4 dokonywana jest hospitacja nadzwyczajna, a przy ocenie poniżej 3 następuje zerwanie współpracy z takim nauczycielem akademickim.

Władze Uczelni oczekują od nauczycieli akademickich identyfikowania się z misją Uczelni. Dyskusje przeprowadzone w trakcie wizytacji pozwoliły zauważyć integrację wykładowców z realizowanym kierunkiem studiów. Ze swej strony Uczelnia udziela wsparcia w rozwoju kadry – również dla kierunku *gospodarka przestrzenna* – poprzez udzielanie pomocy administracyjnej w zakresie przygotowywania wniosków o granty, a także w organizacji seminariów naukowych. Ponieważ większość pracowników prowadzących zajęcia na kierunku traktuje Uczelnię jako dodatkowe miejsce pracy, możliwości wspierania rozwoju naukowego są ograniczone. Jednocześnie pozytywnie należy ocenić wydawanie przez Uczelnię dwumiesięcznika, w którym pracownicy poszczególnych wydziałów zamieszcowych mogą publikować swoje artykuły.

W trakcie spotkania z pracownikami podczas wizytacji w Uczelni pracownicy zwracali uwagę na niszowy charakter kierunku *gospodarka przestrzenna*. Podkreślili także, że kierunek ten w pełni wpisuje się w misję Szkoły. Zauważono jednak, że kierunkiem, który głównie absorbuje pracowników Uczelni na obecnym etapie rozwoju jest kierunek *pielęgniarstwo*. Ograniczone możliwości rozwoju kierunku i spadek liczby kandydatów wynikają ze stopniowego wypełniania się rynku pracy, niżu demograficznego, a być może także konkurencyjności. W spotkaniu wzięło udział 10 nauczycieli akademickich..

Ocena końcowa 4 kryterium ogólnego w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

- 1) Struktura kwalifikacji osób prowadzących zajęcia na kierunku *gospodarka przestrzenna* umożliwiła osiągnięcie celów ogólnie opisanych w sylwetce absolwenta. Język KRK w rozumieniu efektów kształcenia jest realizowany od roku akademickiego 2012/2013, został on nadmiernie rozbudowany. Efekty kształcenia odnoszone do poszczególnych przedmiotów mogą być zrealizowane w trakcie prowadzenia zajęć przez pracowników, ale niezbędne jest duże zaangażowanie i współudział studentów, szczególnie w sytuacji kiedy realizowana jest jedynie niestacjonarna forma studiów.**
- 2) Minimum kadrowe dla kierunku *gospodarka przestrzenna* obejmuje dziewięć osób (w tym trzech naukowo-dydaktycznych pracowników samodzielnych). Jest ono spełnione pod względem ilościowym, a także pod względem dyscyplin naukowych, jakie zakłada się dla obszaru kształcenia oraz dyscyplin naukowych, do których przyporządkowano efekty kształcenia. W minimum kadrowym znajdują się specjaliści z obszaru *nauk społecznych* - dyscyplina *ekonomia*, obszaru *nauk***

przyrodniczych - dyscyplina geografia, a także obszaru nauk technicznych - dyscyplina architektura i urbanistyka. Osoby zaliczone do minimum kadrowego posiadają wystarczające kwalifikacje do prowadzenia zajęć podejmowanych w planie studiów. Stabilność minimum kadrowego jest umiarkowana, ale wobec małej liczby studentów można ją uznać za wystarczającą. Relacja między liczbą nauczycieli akademickich z minimum kadrowego, a liczbą studentów jest prawidłowa, a nawet umożliwia w dużym stopniu indywidualizację procesu dydaktycznego.

- 3) Możliwości prowadzenia polityki kadrowej w powiązaniu z niszowym kierunkiem *gospodarka przestrzenna* są ograniczone. Większość pracowników prowadzących zajęcia na kierunku, w tym także osoby z minimum kadrowego, to pracownicy, którzy traktują Wydział jako dodatkowe miejsce pracy. System wspierania rozwoju kadry naukowo-dydaktycznej ogranicza się jedynie do zapewnienia wsparcia organizacyjnego oraz możliwości publikacji artykułów w dwumiesięczniku *Zarządzanie i edukacja*.**

5. Infrastruktura dydaktyczna i naukowa, którą dysponuje jednostka a możliwość realizacji zakładanych efektów kształcenia oraz prowadzonych badań naukowych

Budynek przy ulicy Szpitalnej 50, w którym odbywają się zajęcia ze studentami wizytowanego kierunku studiów jest własnością Medycznego Studium Zawodowego im. Władysławy Szoc. Studenci wizytowanego kierunku studiów korzystają z pomieszczeń dydaktycznych (m. in. auli, sal ćwiczeniowych, pracowni komputerowych, biblioteki z czytelnią) na podstawie umowy najmu, która została przedłożona w trakcie wizytacji. Uczelnia wynajmuje Pracownię Fizyki należącej do II Liceum Ogólnokształcącego im. Generała Gustawa Orlicz-Dreszera w Chełmie, w której realizowane są zajęcia z Fizyki. Na podstawie podpisanych umów studenci, poza uczelnianą biblioteką, korzystają również z zasobów Chełmskiej Biblioteki Pedagogicznej oraz Chełmskiej Biblioteki Publicznej im. Marii Pauliny Orsetti. Wszystkie umowy, o których mowa powyżej, zostały przedłożone do wglądu w trakcie wizytacji.

Warunki prowadzenia zajęć dydaktycznych na kierunku są wystarczające. W Uczelni wykorzystuje się pracownię fizyki (wynajmowana w osobnym budynku szkoły średniej), której wyposażenie zapewnia podstawowe, tradycyjne pomoce naukowe i instrumenty. Mała liczebność grup studenckich, np. na pierwszym roku - 9 osób, na drugim – 12 osób, na trzecim – 14 osób i na czwartym roku – 30 osób (z podziałem na grupę licencjacką i inżynierską) umożliwia swobodne wykorzystanie stołów i powierzchni sal dydaktycznych. Pomieszczenie dydaktyczne są dostatecznie wyposażone w sprzęt multimedialny. Uczelnia posiada pracownię geodezji i kartografii oraz grafiki inżynierskiej. Sale dydaktyczne są podłączone do wewnętrznej sieci komputerowej i Internetu.

Uczelnia ma możliwość wykorzystywania pracowni komputerowej i w ramach zajęć *projektowanie urbanistyczne* specjalistycznych programów, takich jak: AUTOCAD oraz programów graficznych Corell, GIMP (wersja edukacyjna), a także programów statystycznych SPSS. Dostęp do pracy z komputerem dla studentów jest wystarczający (liczba stanowisk komputerowych zapewnia indywidualny udział studenta w zajęciach). Studenci poinformowali na spotkaniu z Zespołem, że Uczelnia nie umożliwia im korzystania ze specjalistycznych programów w większym wymiarze godzin np. poza zajęciami obowiązkowymi.

Uczelnia posiada własną bibliotekę i czytelnię. Zakres tematyczny księgozbioru obejmuje: filozofię, socjologię, politologię, pedagogikę, pielęgniarstwo, turystykę i rekreację, zarządzanie, gospodarkę przestrzenną i architekturę ale także naukowe i popularne wydawnictwa katolickie i światopoglądowe. Zbiory udostępniane są od poniedziałku do

soboty i są w pełni wystarczające dla prowadzenia procesu dydaktycznego. Taką samą opinię wyrazili studenci w czasie spotkania z Zespołem Oceniającym.

Instytucje, w których proponuje się organizację praktyk zawodowych w Uczelni są zgodne z przyjętą koncepcją kształcenia. Organizacja praktyk jest jednak utrudniona, ponieważ studia prowadzone są w formie niestacjonarnej. Wykaz jednostek, w których mogą odbywać się praktyki zawiera takie jednostki jak: Urząd Wojewódzki, Państwowy Inspektorat Nadzoru Budowlanego, wybrane wydziały Urzędu Miasta Chełm i innych urzędów gmin, a także Prywatne Biuro Usług Geodezyjnych. Propozycje miejsc praktyk są więc dopasowane do specyfiki kierunku *gospodarka przestrzenna* i powiązane z zakładanymi celami kształcenia.

Rozwój infrastruktury technicznej na potrzeby kierunku *gospodarka przestrzenna* został zakończony już dwa-trzy lata przed bieżącym rokiem akademickim. Zmniejszanie się liczby studiujących na kierunku nie wymaga dodatkowego rozbudowywania sal dydaktycznych. Dotychczasowe nakłady finansowe na rozwój infrastruktury technicznej dla realizacji planu zajęć ocenianego kierunku są wystarczające.

W Wyższej Szkole im. Bogdana Jańskiego w Chełmie budynki nie są dostosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych. W budynku nie ma wind, które ułatwiałyby poruszanie się osób z niepełnosprawnością ruchową, a klatka schodowa jest zbyt wąska. Zarówno sale jak i biblioteka nie jest opisana językiem braille'a. Jedynym udogodnieniem dla osób z niepełnosprawnością jest podjazd do budynku. Ale niewielka liczba studiujących na kierunku umożliwia indywidualizację planu zajęć, która może zapewnić uczestnictwo w zajęciach osobom niesprawnym ruchowo (np. zajęcia tylko w salach na parterze).

Ocena końcowa 5 kryterium ogólnego w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryterium szczegółowego

Infrastruktura dydaktyczna, wyposażenie sal ćwiczeniowych, dostępność do komputerów i niezbędnych programów dla realizacji niektórych przedmiotów jest wystarczająca. Zespół Oceniający zwraca uwagę na oczekiwania studentów, by korzystać z zaawansowanych programów Komputerowych poza zajęciami..

6. Badania naukowe prowadzone przez jednostkę w zakresie obszaru/obszarów kształcenia, do którego został przyporządkowany oceniany kierunek studiów

W Wydziale Zamiejscowym w Chełmie Szkoły Wyższej im. Bogdana Jańskiego w ramach prowadzonego kierunku *gospodarka przestrzenna* studiów licencjackich i inżynierskich nie prowadzi się badań naukowych z tematyki zagospodarowania przestrzennego. Większość osób prowadzących zajęcia zatrudniona jest w Uczelni na dodatkowym miejscu pracy.

Ocena końcowa 6 kryterium ogólnego³ bez oceny

Ponieważ Wydział prowadzi kształcenie na ocenianym kierunku studiów tylko na poziomie I stopnia, dla którego realizowanie badań naukowych nie jest obligatoryjne, odstępuje się od oceny spełnienia 6. kryterium ogólnego.

7. Wsparcie studentów w procesie uczenia się zapewniane przez Uczelnię

1). Zasady rekrutacji reguluje Uchwała nr 33 Konwentu z dnia 31 maja 2010 r. w sprawie warunków i trybu przyjęcia na studia oraz form studiów na poszczególnych kierunkach. Wymagania wstępne dla kandydatów zostały określone w następujący sposób: Kandydaci ubiegający się o przyjęcie na studia I stopnia zobowiązani są do złożenia podania o przyjęcie

na studia oraz kwestionariusza osobowego sporządzonych według ustalonych wzorów oraz następujących dokumentów: świadectwa maturalnego, 4 fotografii i kserokopii dowodu osobistego. Kandydaci składają dokumenty w punkcie rekrutacyjnym w określonych, podanych do wiadomości terminach. Dokumentacja kandydata ubiegającego się o przyjęcie na studia przyjmowana jest także drogą elektroniczną.

Kandydaci na studia I stopnia, którzy ukończyli szkołę średnią za granicą i nie posiadają świadectwa maturalnego wydanego w Polsce mogą być przyjęci na studia pod warunkiem, że złożą w dziekanacie nostryfikowane przez Kuratora oświaty świadectwo maturalne uzyskane za granicą lub lokalne Kuratorium oświaty wyda zaświadczenie stwierdzające, że na podstawie umów międzynarodowych o równoważności dokumentów o wykształceniu, świadectwo uzyskane za granicą wyłączone jest z obowiązku nostryfikacji i jest równoznaczne z polskim świadectwem uprawniającym do odbywania studiów. W takim przypadku konieczne jest również złożenie tłumaczenia świadectwa maturalnego na język polski przez tłumacza przysięgłego. Z osobą przyjętą na studia Uczelnia zawiera umowę określającą warunki odpłatności za studia.

Zasady rekrutacji są jednolite dla wszystkich, nie zauważono żadnych elementów dyskryminacji kandydatów.

Zdaniem studentów Wyższa Szkoła im. Bogdana Jańskiego w Chełmie ma przejrzyste kryteria, które umożliwiają później odpowiednie przygotowanie merytoryczne na pierwszym roku studiów.

2). Uczelnia jest zorientowana na proces uczenia się studenta, student otrzymuje wsparcie na wielu polach, począwszy od naukowego i dydaktycznego, przez materialne i duchowe. W czasie studiów istnieje możliwość uczestniczenia w wykładach w języku ukraińskim, programach badawczych i studyjnych, a także w pracach i działalności kół zainteresowań oraz kół naukowych.

Wymagania w obecnym systemie ocen nie zawsze są wystandaryzowane i zależą od prowadzącego przedmiot. W nowych sylabusach można zauważyć zmiany w kierunku standaryzacji wymagań. Na przykład w opisie przedmiotu Podstawy gospodarki przestrzennej znajdujemy zapis *Zaliczenie ćwiczeń na podstawie aktywności na zajęciach oraz wykonania i prezentacji pracy dotyczącej analizy czynników warunkujących zagospodarowanie przestrzeni w wybranym mieście, gminie lub analizy lokalizacji wybranych obiektów lub działalności. Egzamin końcowy (test) związany z treścią wykładów.*

W trakcie wizytacji studenci zgodnie stwierdzili, że system oceny ich osiągnięć jest obiektywny i przejrzysty. Już na początku każdego semestru informowani są o sposobie uzyskania zaliczeń i wymaganiach, jakie ich obowiązują. Najczęstszym sposobem informowania studentów jest pierwsze spotkanie organizacyjne na zajęciach oraz strony internetowe nauczycieli akademickich. Egzaminy, które przeprowadzane są na Uczelni zdaniem studentów sprawdzają wiedzę z danej dziedziny. W przypadku niezaliczenia studenci wiedzą o możliwości poprawy oraz ewentualnym egzaminie komisyjnym. Studenci mają również możliwość wglądu do swoich prac zaliczeniowych oraz uzyskania informacji zwrotnej o popełnionych błędach.

3). Wyższa Szkoła im. Bogdana Jańskiego Wydział Zamiejscowy w Chełmie nie posiada podpisanych umów umożliwiających studentom udział w programach wymiany międzynarodowej oraz krajowej. Na wizytowanym kierunku studenci zapytani o zainteresowanie tego typu programami odpowiedzieli, że nie są w stanie w nich uczestniczyć, gdyż są osobami pracującymi.

4). W trakcie wizytacji studenci niejednokrotnie podkreślali bardzo dobre relacje z kadrą dydaktyczną. Podkreślali, że pomimo wyboru formy niestacjonarnej nie mają problemów z

kontaktowaniem się z nauczycielami akademickimi. Studenci zwrócili również uwagę na fakt, że może to wynikać z niewielkiej ich liczby. W ten sposób, jak podkreślili, odczuli że ich tok kształcenia jest bardzo indywidualny. Prowadzący bardzo często przekazują swoje adresy mailowe oraz prywatne numery telefonów. Skutkiem tego jest bezpośredni kontakt. Zdaniem studentów kadra jest dobrze przygotowana do zajęć, zarówno pod kątem merytorycznym, jak i dydaktycznym. Ponadto zauważono, że godziny i sposób prowadzenia konsultacji są w pełni dostosowane do planu zajęć. W Wyższej Szkole im. Bogdana Jańskiego w Chełmie na kierunku *gospodarka przestrzenna* studenci pozytywnie oceniają sposób dokonywania wyboru tematów prac dyplomowych. Zwrócili jednak uwagę na fakt zbyt małej liczby godzin poświęconych na konsultacje w trakcie pisania prac dyplomowych.

W opisach przedmiotów (sylabusach) istnieją informacje na temat treści kształcenia w ramach przedmiotu, efektów kształcenia, form i sposobów zaliczenia przedmiotu, wkładu pracy studenta w przygotowanie się do zajęć oraz do zaliczenia. Natomiast w sylabusach przedmiotów z I roku brakuje informacji o tym, jaką porcję wiedzy/umiejętności/kompetencji student powinien przyswoić sobie, aby zaliczyć przedmiot na ocenę dostateczną, dobrą czy też bardzo dobrą. Studenci w czasie spotkania stwierdzili, że te informacje są dla nich przydatne w procesie uczenia się.

Uczelnia zgodnie z Ustawą przyznaje stypendia Rektora dla studentów, którzy mieli osiągnięcia naukowe, sportowe. Poza tym na Uczelni panuje atmosfera motywująca studentów do osiągania dobrych efektów kształcenia. O efektywności tych mechanizmów może świadczyć niewielki odsiew, o którym była mowa wyżej.

W Wyższej Szkole im. Bogdana Jańskiego w Chełmie studenci otrzymują wszystkie stypendia wymienione w art. 173 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym. Komisja Stypendialna działa prawidłowo, a decyzje administracyjne wydawane są zgodnie z poszanowaniem przepisów art. Kodeksu postępowania administracyjnego. Reprezentacja studentów stanowi większą część Komisji. Podczas spotkania ustalono również, że studenci zgodnie twierdzą, że cel systemu pomocy materialnej został osiągnięty, ponieważ pieniądze trafiają do osób najbardziej potrzebujących. Wartym uwagi rozwiązaniem jest wprowadzenie przez Wyższą Szkołę im. Bogdana Jańskiego stypendium przyznawane dla studentów pierwszego roku za wyniki osiągnięte na świadectwach dojrzałości. Zdaniem studentów jest to bardzo atrakcyjna forma mobilizacji, a ponadto ta forma pomocy materialnej często ułatwia podjęcie studiów osobom z innych miejscowości, które nie zawsze mogą sobie pozwolić na wynajem stancji. Uczelnia w odpowiedni sposób informuje o możliwości uzyskania pomocy materialnej, ponieważ wszystkie potrzebne informacje znajdują się na tablicach ogłoszeniowych oraz na stronie internetowej.

Jednym z najlepiej ocenionych przez studentów elementów Uczelni jest dziekanat. Studenci stwierdzili, że dziekanat działa bardzo dobrze, a godziny otwarcia są dostosowane do ich potrzeb. Osoby zatrudnione w nim są kompetentne, kulturalne i bardzo szybko rozwiązują wszelkie sprawy. Komunikację poprawia w zdecydowanym stopniu strona internetowa Uczelni, która na bieżąco jest aktualizowana, jeśli chodzi o komunikaty dotyczące rozkładu zajęć, konsultacji nauczycieli, itp..

Wyższa Szkoła im. Bogdana Jańskiego w Chełmie posiada bardzo prężnie działające Biuro Karier. Jego podstawowym celem jest udzielanie pomocy studentom w zakresie wchodzenia na rynek pracy oraz aktywnego i świadomego poruszania się po nim. Ponadto Biuro Karier współpracuje z instytucjami oraz firmami. Zdaniem pracowników współpraca ta daje bardzo cenną wymianę doświadczeń z pracodawcami, której efektem są między innymi oferty pracy lub praktyk dla studentów. Uczelnia postawiła bardzo duży nacisk na indywidualne doradztwo zawodowe. Każda zainteresowana osoba może zostać przebadana testem predyspozycji zawodowych. Daje to studentom większą świadomość umiejętności i

kompetencji jakie posiadają. Zdaniem studentów jest to bardzo ważne, ponieważ czują wsparcie Uczelni przy wchodzeniu na rynek pracy.

W czasie spotkania studenci do mocnych stron zaliczyli kadre dydaktyczną na ocenianym kierunku studiów, możliwości kontaktowania się z nauczycielami akademickimi, atmosferę panującą na Wydziale, a także dobrze pracujący dziekanat. Studenci bardzo wysoko oceniają również system praktyk. Studenci podczas spotkania wskazali na zbyt małą liczbę specjalistycznych programów przydatnych im w studiowaniu. Ich zdaniem może to spowodować, że będą mieli problem ze znalezieniem zatrudnienia po ukończeniu studiów. Również zwrócili uwagę, że Uczelnia nie umożliwia im wykorzystywania specjalistycznych programów w większym wymiarze godzin, np. po za zajęciami obowiązkowymi. Zespół Oceniający uważa, że posiadane przez Uczelnię programy komputerowe stanowią bazę, która pozwala na osiągnięcie umiejętności wykorzystywania innych specjalistycznych programów komputerowych, natomiast zalecają władzom Wydziału przemyślenie dokupienia niektórych programów specjalistycznych po konsultacjach z odpowiednimi interesariuszami zewnętrznymi i studentami oraz umożliwienie studentom większego wykorzystywania komputerów wraz ze specjalistycznym oprogramowaniem.

W Wyższej Szkole im. Bogdana Jańskiego działa Samorząd Studencki, który ściśle współpracuje z władzami wizytowanej Uczelni oraz uczestniczy w pracach organów kolegialnych i komisjach. Samorząd studencki również organizuje różnego rodzaju spotkania oraz animuje życie kulturalne. Z przedłożonych dokumentów wynika, że Wydział Zamiejscowy Wyższej Szkoły im. Bogdana Jańskiego w Chełmie spełnia wymóg § 67 ust. 4 oraz § 61 ust. 3 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym, który mówi o reprezentowaniu studentów w co najmniej 20% w organach kolegialnych. Zdaniem reprezentantów studentów, ich uwagi zawsze są uwzględniane.

Podczas spotkania z Zespołem Oceniającym studenci stwierdzili, że Wydział w wystarczającym stopniu zapewnia możliwość rozwoju naukowego. Ocenili bardzo dobrze opiekę dydaktyczną, chociaż stwierdzili, że jest za mało godzin zajęć poświęconych pisaniu pracy dyplomowej.

Studenci stwierdzili, że ze względu na ich niewielką liczbę ich kontakt z władzami Wydziału, nauczycielami akademickimi oraz z Dziekanatem jest indywidualny i sprawy sporne są natychmiast rozwiązywane.

Ocena końcowa 7 kryterium ogólnego w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

- 1) Ocena i zasady rekrutacji kandydatów są przejrzyste i zrozumiałe oraz nie stwarzają zagrożeń dotyczących dyskryminacji.**
- 2) System oceny osiągnięć studentów jest w pełni zorientowany na proces uczenia się.**
- 3) Wyższa Szkoła im. Bogdana Jańskiego niedostatecznie wspiera mobilności studentów (brak jest kampanii informacyjnej o systemie ECTS), chociaż sami studenci z powodu pracy zawodowej, nie wyrażają chęci na zwiększenie swojej mobilności.**
- 4) System pomocy naukowej, dydaktycznej i materialnej zadowala studentów oraz sprzyja ich rozwojowi. Pozytywnie należy ocenić funkcjonowanie Biura Karier.**

8. Stosowanie na ocenianym kierunku studiów wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia zorientowanego na osiągnięcie wysokiej kultury jakości kształcenia

- 1). Uchwałą Nr 46 Konwentu Szkoły Wyższej im. Bogdana Jańskiego z dnia 30 września 2009 r. wprowadzono w Uczelni Wewnętrzny System Zapewnienia Jakości Kształcenia (WSZJK). Celem systemu jest kształcenie studentów o najwyższych kwalifikacjach, co w założeniu jest osiągalne poprzez: odpowiednie planowanie i realizację procesu kształcenia,

ciągłe i systematyczne monitorowanie jakości kształcenia oraz analizę wyników monitorowania, podejmowanie działań doskonalących proces kształcenia, a także uwzględnienie edukacyjnych potrzeb rynkowych.

Zakres działania systemu obejmuje: zasady i proces kształcenia, warunki prowadzenia zajęć, dokumenty prawne regulujące procesy organizacyjne i procesy kształcenia, administracyjną jakość obsługi studentów, w tym informacje na temat kształcenia, analizę kariery zawodowej absolwentów i wspomagania ich rozwoju, system premiowania wyróżniających się pracowników Uczelni. W aspekcie przedmiotowym dokonywana jest analiza: stosowanych form, kryteriów i weryfikacji wiedzy oraz oceny wyników kształcenia, kadry dydaktycznej, poziomu zadowolenia studentów oraz udostępniania informacji o bieżących i przyszłych działaniach. Uczelnia przeprowadza wśród studentów ankietyzację, w celu pozyskania informacji o poziomie ich zadowolenia z warunków studiowania oraz opinii o wykładowcach prowadzących poszczególne przedmioty. Hospitacje zajęć dydaktycznych oraz dyskusje przeprowadzane w gronie Władz Wydziału oraz kadry akademickiej mają na celu doskonalenie programu kształcenia i jego efektów.

W Uczelni funkcjonuje, powoływana przez Rektora, Uczelniana Komisja ds. Jakości Kształcenia. Do zadań Komisji należy: opracowanie procedur służących zapewnieniu jakości kształcenia, wdrożenie opracowanych procedur, inicjowanie okresowych spotkań władz Uczelni z nauczycielami akademickimi i studentami, analiza wyników ocen jakości kształcenia oraz wskazywanie działań doskonalących. Przynajmniej raz w roku akademickim posiedzenie Rady Wydziału jest poświęcone zagadnieniom doskonalenia jakości kształcenia, a pod koniec roku akademickiego Konwent Uczelni przeprowadza analizę i ocenę funkcjonowania wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia.

Na poziomie Wydziału realizacją procedur i analizą otrzymanych wyników zajmuje się Kolegium Wydziału (Dziekan, dyrektor administracyjny Wydziału i Kapelan) oraz Rada Wydziału. Za realizację procedur WSZJK odpowiada Dziekan Wydziału.

Na wizytowanym kierunku studiów Dziekan przeprowadza hospitacje wszystkich zajęć dydaktycznych, poza tym na koniec zajęć przeprowadzana jest ankietyzacja studentów. Systematycznie przeprowadzane są przeglądy infrastruktury przez przedstawicieli Konwentu. Rada Wydziału systematycznie zajmuje się sprawami jakości kształcenia na swoich posiedzeniach, o czym świadczą protokoły z jej obrad. 20 I 2012 roku w czasie posiedzenia Rady Wydziału Dziekan przedstawił sprawozdanie w zakresie prowadzonego na bieżąco przez Kolegium Wydziału monitorowania jakości kształcenia na Wydziale. Zespół pozytywnie ocenia założenia WSZJK, a także przejrzystość struktury zarządzania procesem dydaktycznym na ocenianym kierunku studiów. Do najważniejszych zadań w ostatnim okresie należało opracowanie efektów kształcenia zgodnych z KRK. 21 IX 2012 roku na posiedzeniu RW Dziekan poinformował, że Konwent Uczelni zatwierdził zakładane efekty kształcenia m.in. dla *gospodarki przestrzennej* oraz przyjął *Matryce kierunkowych efektów kształcenia w odniesieniu do form zajęć*, a także *w odniesieniu do sposobów weryfikacji efektów kształcenia*. W matrycach tych umieszczono efekty kształcenia poszczególnych przedmiotów, co spowodowało, że te macierze są mało czytelne a liczba efektów kierunkowych wzrosła bardzo (zob. ocenę tego stanu zamieszczoną wyżej w Raporcie). Zatem Uczelnię i Wydział czekają jeszcze prace nad efektami kierunkowymi i ich macierzą. Zespół pozytywnie ocenia również systematyczność i kompleksowość działań podjętych w celu zapewnienia jakości kształcenia (zob. protokół z posiedzenia RW z dnia 21 IX 2012r., p.4). W ramach tych działań są prowadzone szkolenia dla kadry dydaktycznej dotyczące WSZJK.

Efektywność działania WSZJK w zakresie jakości dydaktyki i jakości obsługi studentów należy ocenić wysoko. Z jednej strony Dziekan przeprowadza hospitacje zajęć prowadzonych na Wydziale, a drugiej strony przeprowadzana jest ankietyzacja studentów na

temat jakości dydaktyki. Jeżeli ocena studentów wynosi mniej niż 4, to Dziekan przeprowadza hospitację dodatkową i potem następuje rozmowa z prowadzącym i studentami. Jeżeli przy następnym badaniu nie widać poprawy, to Uczelnia kończy współpracę z nauczycielem akademickim. Podobnie, jak ocena dokonana przez studentów w ankietach wynosi poniżej 3 i hospitacja nadzwyczajna potwierdza zarzuty studentów, to współpraca z dydaktykiem jest kończona prawie natychmiast. Te procedury nie są sformalizowane, ale ich działanie spowodowało wzrost jakości dydaktyki, o czym mówili sami studenci. Dziekan informuje RW o ocenach wynikających z hospitacji i ankietyzacji studentów (zob. Protokół posiedzenia RW z dnia 30 VI 2012r.). Ankietyzacja studentów ocenia również pracę Dziekanatu. Studenci chwalą sobie stosunek pracowników Dziekanatu do nich, atmosferę, godziny otwarcia oraz to, że sprawy, z którymi przychodzą do administracji są szybko i fachowo załatwiane.

Efektywność funkcjonowania WSZJK w zakresie doskonalenia programu kształcenia można ocenić pozytywnie opierając się na protokołach posiedzeń Rady Wydziału, gdzie dyskutowane są zmiany programowe lub plany uruchamiania lub zaniechania prowadzenia specjalności, np. 21 IX 2012 roku dyskutowano propozycję członka minimum kadrowego ocenianego kierunku studiów nieuruchamiania specjalności *Gospodarka odnawialnymi źródłami energii* z powodów następujących: uruchomienie na PWSZ w Chełmnie na kierunku *Elektrotechnika* specjalności *Odnawialne źródła energii* oraz niemożność pozyskania wykwalifikowanej kadry, a także brak wymaganych pomocy dydaktycznych. Wniosek został przyjęty jednogłośnie po dyskusji, z której wynika, że do sprawy RW wróci w przyszłości. Również na innych posiedzeniach Rady Wydziału poruszane były problemy programu, współpracy z uczelniami zagranicznymi przy organizowaniu wspólnych konferencji z udziałem studentów, a także współpracy dydaktycznej. Przed Radą Wydziału natomiast stoi zadanie uporządkowania macierzy efektów kierunkowych, ponieważ obecnie jest to macierz efektów szczegółowych (zob. informacje i oceny zamieszczone powyżej w Raporcie).

Efektywność działania WSZJK w zakresie analizy efektów końcowych kształcenia nie jest przez Zespół Oceniający oceniona wysoko. Głównie chodzi o to, że prace dyplomowe nie są sprawdzane programem antyplagiatowym, nadzór promotorski jest zbyt słaby (dopuszczono do tego, by w pracy inżynierskiej jej część była prawie identyczna z częścią pracy licencjackiej, obydwie pisane przez tę samą osobę, sposób odwoływania się do literatury nie zawsze jest poprawny, układ prac nie zawsze w pełni logiczny, a język nie zawsze poprawny), oceny niektórych prac były zawyżone, a recenzje najczęściej nie zawierały oceny merytorycznej. Na egzaminach inżynierskich, w większości przypadków nie zadawano pytań o charakterze technicznym. W przypadku niektórych egzaminów dyplomowych zadawano pytania, których Zespół nie mógł znaleźć na dostarczonych listach pytań, z których pytania miały być zadawane. Te zauważone przez Zespół Oceniający mankamenty wskazują na niepoprawne działanie WSZJK w procesie dyplomowania.

Z kolei efektywność funkcjonowania WSZJK w zakresie analizy osiągnięcia efektów częściowych Zespół ocenia pozytywnie. System wymaga od nauczycieli akademickich archiwizacji prac przejściowych, kolokwii oraz egzaminów (wprowadzono zalecenie przeprowadzania egzaminów w formie pisemnej). Na prośbę Zespołu Oceniającego dostarczono kilka pudeł kartonowych tych prac. Ich analiza jest przedstawiona we wcześniejszej części Raportu. Prace były rzetelnie sprawdzone i ocenione i wskazywały na to, że studenci osiągnęli zamierzone efekty. Wystawione oceny nie wskazywały na zawyżanie ocen, ani na inne nieprawidłowości. Dziekan poinformował Zespół, że na posiedzenia Rady Wydziału są analizowane struktury ocen, a Kolegium Wydziału analizuje wybrane prace przejściowe. Niestety te działania nie zostały zaprotokołowane, chociaż w protokole z posiedzenia RW z dnia 2- I 2012 roku napisane jest, że *Dziekan przedstawił sprawozdanie w*

zakresie prowadzonego na bieżąco przez Kolegium Wydziału monitorowania kształcenia na Wydziale: (...) nie pojawiły się niepokojące sygnały dotyczące jakości kształcenia.

Podobnie Zespół ocenia efektywność działania WSZJK w zakresie infrastruktury technicznej. Jest ona sprawdzana przez komisję Uczelnianą do tego wyznaczoną przed rozpoczęciem semestru, co stwierdził Dziekan Wydziału.

O podejściu do jakości kształcenia świadczy zdarzenie z końcowego spotkania Zespołu Oceniającego z władzami Uczelni i Wydziału. Na stwierdzenie ekspertów PKA o nie zawsze wysokim poziomie prac dyplomowych i o innych zauważonych mankamentach procesu dyplomowania reakcją przedstawicieli władz Uczelni i Wydziału było zapowiedzenie uruchomienia procedury analizy wylosowanych prac dyplomowych z recenzjami i egzaminem dyplomowym przez Uczelnianą Komisję do spraw Jakości Kształcenia. Zespół bardzo pozytywnie ocenia podejście do tworzenia kultury jakości na Wydziale i Uczelni.

1 grudnia 2009 r. rozpoczęto realizację projektu pn. *Absolwent „Jańskiego” pilnie poszukiwany na rynku pracy – Kompleksowy rozwój bazy dydaktycznej Szkoły Wyższej im. Bogdana Jańskiego*, który ma wspomagać rozwój zawodowy studentów i absolwentów Uczelni, którzy mają być w przyszłości konkurencyjni na rynku pracy. Cele szczegółowe projektu to: uruchomienie nowego kierunku studiów – architektura i urbanistyka, dopasowanie programu nauczania do potrzeb pracodawców na wszystkich prowadzonych kierunkach (zmiany programów nastąpią na podstawie zrealizowanych w ramach projektu badań naukowych oraz warsztatów organizowanych z przedstawicielami urzędów i lokalnych przedsiębiorstw), uzupełnienie wiedzy dotyczącej nauk ścisłych wśród studiujących, wzrost kwalifikacji studentów i absolwentów w zakresie poruszania się po rynku pracy. Grupa docelowa projektu obejmuje studentów i absolwentów Uczelni oraz pracowników uczelnianych Biur Karier. Zakończenie realizacji projektu przewiduje się na 31 października 2013 r. Już widać pewne rezultaty tego projektu w postaci dopasowywania programów studiów do wymogów rynku pracy. Również działalność Wydziału w Forum Partnerstwa Ziemi Chełmskiej daje możliwość dostosowywania się do potrzeb interesariuszy zewnętrznych.

Jeśli chodzi o potrzeby interesariuszy wewnętrznych, a szczególnie studentów, to poprzez wypełnianie ankiet oraz bezpośrednio w rozmowach z dydaktykami, władzami Wydziału i pracownikami Dziekanatu, a także poprzez swoich reprezentantów w RW przekazują swoje uwagi i potrzeby, na które Wydział reaguje, o czym studenci informowali na spotkaniu z Zespołem Oceniającym.

Wyniki monitorowania kształcenia opracowywane przez Kolegium Wydziału są ogłaszane na posiedzeniach RW, a stąd poznają je przedstawiciele samorządu studenckiego. Informacje o programie ocenianego kierunku studiów wraz z efektami kształcenia są zawieszone na stronie internetowej, z tym, że obecnie są to informacje dotyczące programów realizowanych według standardów kształcenia. Brak jest opublikowanych efektów kształcenia zgodnych z KRK, a także programów nowych specjalności zaproponowanych od 1 X 2012 roku. Informacje o zmianach programowych są zatem zawieszane na stronie www z opóźnieniem. Również brak jest opublikowanych wyników analiz na temat jakości kształcenia, poza stwierdzeniami, że Uczelnia prowadzi kształcenia na najwyższym poziomie. Zespół Oceniający proponuje, by jak najszybciej uzupełnić brakujące dane oraz rozpocząć publikację wyników monitorowania procesu kształcenia i uzyskiwanych jego efektów.

2). W Wyższej Szkole im. Bogdana Jańskiego istnieje Uczelniana Komisja ds. Zapewniania Jakości Kształcenia, której zadaniem jest wprowadzanie procedur zapewniających wysoką jakość kształcenia studentów, udoskonalanie programów studiów i nauczania. W ostatnim roku najważniejszym zadaniem było dopasowanie wymogów Krajowych Ram Kwalifikacji do poszczególnych kierunków. Z przedstawionej decyzji Rektora z dnia 5 IX 2011r. o jej

powołaniu wynika, że w jej składzie jest jeden profesor i 5-ciu doktorów habilitowanych. Nie ma w jej składzie przedstawiciela studentów ani interesariuszy zewnętrznych. Ten fakt Zespół ocenia negatywnie. Mimo nieobecności studentów w Uczelnianej Komisji, ani w Kolegium Wydziałowym, ich rola w zapewnieniu jakości kształcenia jest nie do pominięcia. Zdaniem tych interesariuszy wewnętrznych Władze Wydziału często wymieniają się opinią na temat jego funkcjonowania i biorą pod uwagę ich opinie. Również z protokołów posiedzeń RW wynika aktywna rola przedstawicieli tych najważniejszych interesariuszy wewnętrznych (z przedłożonych dokumentów wynika, że Wydział Zamiejscowy Wyższej Szkoły im. Bogdana Jańskiego w Chełmie spełnia wymóg § 67 ust. 4 oraz § 61 ust. 3 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym, który mówi o reprezentowaniu studentów w co najmniej 20% w organach kolegialnych, a zdaniem reprezentantów studentów, ich uwagi prawie zawsze są uwzględniane).

Jeśli chodzi o udział interesariuszy zewnętrznych w procesie zapewnienia jakości kształcenia, to on objawia się głównie w procesie kształtowania programu studiów, jego efektów kształcenia poprzez *Forum Partnerstwa Ziemi Chełmskiej* oraz zapoczątkowane badania losów absolwentów w ramach projektu pn. *Absolwent „Jańskiego” pilnie poszukiwany na rynku pracy – Kompleksowy rozwój bazy dydaktycznej Szkoły Wyższej im. Bogdana Jańskiego*. Dopiero w przyszłym roku można oczekiwać pierwszych wyników tych badań (obecne badania mają charakter wstępny). Zespół Oceniający sugeruje włączenie interesariuszy zewnętrznych do WSZJK w większym zakresie niż to jest obecnie.

Do tej pory oceniany kierunek studiów nie był wizytowany przez żadną zagraniczną agencję akredytacyjną.

Tabela nr 1 Ocena możliwości realizacji zakładanych efektów kształcenia (odrębnie dla każdego poziomu kompetencji).

zakładane efekty kształcenia	program i plan studiów	Kadry	infrastruktura dydaktyczna/Biblioteka	działalność naukowa	działalność międzynarodowa	organizacja kształcenia
wiedza	+	+	+		-	+
umiejętności	+/-	+	+		-	+
kompetencje społeczne	+	+	+		-	+

- +** - pozwala na pełne osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia
- +/-** - budzi zastrzeżenia - pozwala na częściowe osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia
- - nie pozwala na osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia

Ocena końcowa 8 kryterium ogólnego w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

1) WSZJK został określony wszechstronnie przez Konwent Uczelni. Na poziomie Wydziału jednostką, która pełni rolę wydziałowego komitetu ds. zapewnienia jakości kształcenia, jest Kolegium Wydziału (gremium 3-osobowe), a Dziekan jest osobą odpowiedzialną za

działanie WSZJK na Wydziale. Efektywność działania WSZJK jako całości można określić jako dobrą i w zależności od obszaru działania można ją ocenić od prawie dostatecznej (w procesie dyplomowania) po bardzo dobrą (w obszarze jakości zajęć dydaktycznych).

2) Interesariusze wewnętrzni pełnią dużą rolę w funkcjonowaniu WSZJK, z tym, że mogliby pełnić jeszcze większą, gdyby ich przedstawiciele byli członkami Uczelnianego Komitetu ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia, a na poziomie Wydziału – Kolegium Wydziału (brak przedstawicieli studentów w tych ciałach Zespół ocenia negatywnie) lub specjalnie powołanej komisji. Natomiast reprezentacja studentów w organach kolegialnych jest zgodna z wymogami Ustawy i jest ona bardzo aktywna podczas posiedzeń RW. Jeśli chodzi o interesariuszy zewnętrznych, to pełnią oni ważną rolę przy ustalaniu programów kształcenia i ich efektów. Zespół Oceniający sugeruje zwiększenie ich roli w całym WSZJK.

9. Podsumowanie

Tabela nr 2 Ocena spełnienia kryteriów oceny programowej

Kryterium	Stopień spełnienia kryterium				
	wyróżniająco	w pełni	znaczaco	częściowo	niedostatecznie
koncepcja rozwoju kierunku		X			
cele i efekty kształcenia oraz system ich weryfikacji			X		
program studiów		X			
zasoby kadrowe		X			
infrastruktura dydaktyczna		X			
przewodzenie badań naukowych					
system wsparcia studentów w procesie uczenia się		X			

wewnętrzny system zapewnienia jakości		X			
---------------------------------------	--	---	--	--	--

Ocena możliwości uzyskania zakładanych efektów kształcenia i rozwoju ocenianego kierunku w wizytowanej jednostce oraz zapewnienia wysokiej jakości kształcenia, a także wskazanie obszarów nie budzących zastrzeżeń, w których wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia jest wysoce efektywny oraz obszarów wymagających podjęcia określonych działań (uzasadnienie powinno odnosić się do konstatacji zawartych w raporcie, zawierając zalecenia).

Największym problemem w rozwoju ocenianego kierunku studiów jest **demografia**. Z roku na rok spada liczba chętnych do studiowania *Gospodarki przestrzennej*. Władze Wydziału oraz jego pracownicy zdają sobie z tego sprawę.

Słabym punktem jest przyjęty zbiór efektów kierunkowych, który w macierzy tychże efektów przyjął postać efektów szczegółowych. Należy jak najszybciej poprawić tę matrycę, tak by była zrozumiała i nie za bardzo skomplikowana dla kandydatów na studia. Również należy poprawić system informowania o programie kształcenia.

Mocną stroną ocenianego kierunku jest kadra, o bogatym bukiecie specjalności. Niestety słabością tej kadry jest to, że dla większości tworzących ją osób. Wydział jest dodatkowym miejscem pracy. Uczelnia i Wydział powinni prowadzić taką politykę kadrową, by dla większości dydaktyków, a w szczególności dla minimum kadrowego, Wydział był podstawowym miejscem pracy. Za tym pójdzie też rozwój badań naukowych nauczycieli akademickich i ich większy wpływ na osiągnięte efekty kształcenia, a także zostanie zorganizowany program badawczy Wydziału.

Infrastruktura dydaktyczna również jest mocną stroną ze względu na wyposażenie. Natomiast jest słabą stroną ze względu na własność. Wszystkie budynki, z których korzysta Wydział nie są własnością Uczelni. Tym można tłumaczyć niedostosowanie budynków do potrzeb osób niepełnosprawnych, chociaż Wydział daje sobie z tym radę organizując odpowiednio miejsca odbywania zajęć dydaktycznych, jeżeli w grupie są takie osoby (jest to możliwe przy małej liczbie studentów).

Mocną stroną ocenianego kierunku studiów jest atmosfera panująca na Wydziale, stosunki partnerskie między studentami a nauczycielami akademickimi (to również wynika z małej liczby studentów).

Pozytywnie należy również ocenić dążenie władz Wydziału do zaangażowania interesariuszy zewnętrznych przy dostosowywaniu programów kształcenia i efektów kształcenia do warunków rynku pracy, a tym samym do podnoszenia jakości kształcenia. Zespół proponuje zaangażowanie tej grupy osób również do prac nad zapewnieniem jakości kształcenia na innych polach WSZJK.

Mocną stroną kształcenia w całej Uczelni (nie tylko na wizytowanym Wydziale i kierunku studiów) jest system praktyk studenckich.

Również mocną stroną jest funkcjonowanie WSZJK poza dwiema sprawami: system działa nieefektywnie w procesie dyplomowania (reakcja władz Uczelni i Wydziału na ten zarzut pozwala patrzeć optymistycznie na przyszłe działanie systemu) oraz brak studentów w ciałach analizujących wyniki WSZJK, tj. w Uczelnianej Komisji ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia oraz jej w odpowiedniku wydziałowym – w Kolegium Wydziałowym. Zespół z uwagi na aktywność studentów w zgłaszaniu postulatów dotyczących jakości kształcenia pragnie dodać, że mimo tego negatywnego stanu, udział i zaangażowanie studentów można ocenić pozytywnie. Co do pierwszej

sprawy, to realizacja procesu dyplomowania jest najsłabszym punktem procesu kształcenia na ocenianym kierunku studiów.

W odpowiedzi na Raport Rektor Uczelni odniósł się między innymi do krytycznych uwag Zespołu Oceniającego dotyczącymi efektów kształcenia oraz niskiej jakości prac dyplomowych oraz egzaminu dyplomowego, czyli uwag zawartych w części drugiej raportu.

Rektor poinformował, że władze Uczelni przyjmują uwagi Zespołu dotyczące przyjętych efektów kształcenia. Poinformował też, że w dniach 26-27 listopada 2012 roku w Warszawie odbyło się spotkanie Dziekanów z Konwentem Uczelni, na którym ustalono, że efekty kształcenia zostaną zmienione zgodnie z następującymi założeniami:

- *ograniczenie ich liczby z jednoczesnym oddzieleniem efektów kierunkowych od efektów specjalnościowych;*
- *modyfikacją treści pod kątem przejrzystości i możliwości weryfikacji.*

Prace te będą prowadzone, jak informuje Rektor Uczelni, zgodnie z rozporządzeniem MNISzW z dnia 23 sierpnia 2012 roku zmieniającym rozporządzenie w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia.

W piśmie Rektor poinformował, że zarządzeniem *Dziekana Wydziału z dnia 23 listopada 2012 roku w sprawie realizacji procesu dyplomowania* wszyscy promotorzy oraz recenzenci prac dyplomowych zostali zobowiązani do prowadzenia wnikliwego, *permanentnego nadzoru merytorycznego w trakcie pisania prac przez studentów zaś recenzenci podczas ich oceny.* Ponadto opracowywany jest zestaw pytań o charakterze technicznym i architektonicznym na egzamin dyplomowy. Będzie on wykorzystywany począwszy od lutego 2013 roku. Również Rada Wydziału w dniu 23 listopada 2012 roku zobowiązała Dziekana Wydziału, jako członka każdej komisji egzaminacyjnej-dyplomowej, do ścisłego nadzoru polegającego na zadawaniu pytań również z opracowanych zestawów oraz powołała *zespół ds. jakości procesu dyplomowania* na każdym kierunku, a zatem również na ocenianym kierunku studiów, którego zadaniem jest wnikliwa ocena wylosowanych prac dyplomowych pod kątem zawartości merytorycznej, praw autorskich, zgodności z kierunkiem i wybraną specjalnością oraz typem studiów, a także oceniane będą recenzje i przebieg egzaminu dyplomowego. Dodatkowo na posiedzeniach Rady Wydziału, na których będą omawiane wyniki prac powołanego Zespołu, obecni będą musieli być promotorzy prac dyplomowych.

Biorąc powyższe wyjaśnienia pod uwagę Zespół Oceniający postanowił podwyższyć ocenę spełnienia drugiego kryterium ogólnego z *znacząco na w pełni.*

Tabela nr 3

Kryterium	Stopień spełnienia kryterium				
	wyróżniająco	w pełni	znacząco	częściowo	niedostatecznie
cele i efekty kształcenia oraz system ich weryfikacji		X			